Ազգ
Azg
armenian daily
31 ՕԳՈՍՏՈՍ 1999 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ #150 (1896)

Վրաստանի ազգային անվտանգության խորհուրդը որոշեց երկարաձգել ռուս խաղաղապահների մանդատը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վրաստանի ազգային անվտանգության խորհուրդը որոշում է ընդունել երկարաձգել վրաց-աբխազական հակամարտության գոտում Ռուսաստանի խաղաղապահ ուժերի մանդատը: Այս մասին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին այսօր հայտնել են Վրաստանի խորհրդարանի վստահության արժանի աղբյուրները:

Օրերս խորհրդարանի պաշտպանության եւ ազգային անվտանգության կոմիտեի նախագահ Ռեւազ Ադամիան արտահայտվել է հօգուտ այն բանի, որ Ռուսաստանի խաղաղապահ ուժերն այսուհետեւ էլ մնան վրաց-աբխազական հակամարտության գոտում: Նա ընդգծել է, մասնավորապես, որ ռուս խաղաղապահներին անհրաժեշտ է թողնել Աբխազիայում, քանի որ հակամարտության գոտուց նրանց դուրսբերումը սխալ պահին այնտեղ որոշակի վակուում կստեղծեր:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Մանրամասն քննելու ժամանակը

Վանո Սիրադեղյանի գործը ես ասացել եմ որպես քրեական գործ եւ այն քննվելու է միայն որպես այդպիսին, ասում է առաջին ատյանի դատավոր Ռազմիկ Թովմասյանը

ՍԵՐԳԵՅ ՊԱՆՈՅԱՆ

«Հայաստանն իր խորությամբ երկիր է: Հայաստանը մանրամասն սիրելու հայրենիք է, եւ այդպես մանրամասն սիրելու դեպքում մեկ չէ՝ տասը կյանք էլ չես սպառի: Միայն թե ապրելու հարկ չկա...»:

Իր Վանո Սիրադեղյանի խոսքն է, գրողի խոսքը:

Ստացվում է այնպես, որ մենք իրար ու Հայաստանը մանրամասն սիրեցինք, իրար օգնեցինք, մեր մի զույգ ավելի կոշիկը տվեցինք կոշիկ չունեցողին, մեկս մյուսի խաղաղ հունը պաշտպանեցինք ու մեր մեջ եղած չարությունը ուղղեցինք միայն դրսի թշնամուն, ինքներս մեզանով հզորացանք, հիմա հանգիստ կարող ենք գնալ ես աշխարհից: Էսպե՞ս է... Չէ, դժբախտաբար, էսպես չէ: Ամեն ինչ էլ եղավ խորությամբ ես երկրում: Ու հիմա եկել է մանրամասն քննելու ժամանակը:

«Հիմա դու վերեւներում ես, այսինքն բոլորի աչքի առաջ ես: Դժվա՞ր է», հարցրեցի իրեն՝ Վանո Սիրադեղյանին եւ իր գիրը կարդացի. «Պատահում է, երազում ես թռչում եմ: Կար ժամանակ, թռիչքս անկման ծեւ ուներ, հիմա ճախրում եմ: Ու զգում եմ թեւերիս ուժը, հողերիս ջանքը, զգում եմ թանձր, ծանր օդը... Երազում լավ է: Բախտավորություն է սավառնելու զգացողություն ճանաչելը»: Մի հարց էլ տվեցի. «Բայց սավառնողին, ախր, խփում են, չէ՞»: Ու կրկին իր գիրը հուշեց պատասխանը. «Եվ ճիշտ են անում: Համենայն դեպս, ներքեւներին ես հասկանում եմ: Թեւավորներին եթե խփում են, անթեւ բոլորին ինչո՞ւ չխփեն...»: Իմ սարսած այս հարց ու պատասխանը տարիներ առաջ է եղել: Հիմա երեկվա նրա չարակամները եւ բարեկամներից ոմանք, նավթավաճառ մասնագետ ռեկտորները եւ իրապես իմաստունները, ամեն ինչի հետամուտ ժուռնալիստները եւ նույնիսկ մի կին-ասամնաստեխնիկ քննում են ՀՀ ՆԳ նախկին նախարար, Երեւանի նախկին քաղաքապետ Վանո Սիրադեղյանի գործը եւ եռացող անհամբերությամբ սպասում դատավարությանը: Առայժմ իր համար այս գործը քննում է նաեւ Երեւանի քաղաքի Սեբաստիա-Մալաթիա համայնքների առաջին ատյանի դատարանի դատավոր Ռազմիկ Թովմասյանը, որը համաձայնեց հարցազրույց տալ մեր թերթին:

Տես ► էջ 4

ԱՂԵՏ

Թուրքիայում երկրաշարժից 27 հայ է զոհվել

Կ. Պոլսո հայոց պատրիարքարանի մամլո դիվանից տեղեկանում ենք, որ Անատոլիայի հյուսիս-արեւմուտքում տեղի ունեցած ավերիչ երկրաշարժից հայաշատ բնակավայրերից միայն Չինարջըկ կոչվող ամառանոցն է լրջորեն տուժել: Այստեղ են ամառն անցկացնում ավելի քան 5000 միջին խավին պատկանող պոլսահայեր: Չինարջըկը գտնվում է Մարմարա ծովի հարավային ափին՝ Յալովայից ընդամենը մի քանի կիլոմետր հեռու: Ախտածրած օրջանների գրեթե բոլոր շինությունները այս բնակավայրում հողին են հավասարված: Չինարջըկի ողջ հայությունն անցյալ շաբաթվա ընթացքում էվակուացվել է: Գերաշնորհ Տեր Շահան արք. Սվաճյանի խոսքերով, որն աղետի գոտի է այցելել տուժած հայ համայնքի կարիքներին ծանոթանալու, քանի դեռ փլատակներն ամբողջությամբ չեն մաքրված, դժվար է կոնկրետ թիվ նշել հայ համայնքի շրջանում ավերիչ երկրաշարժի զոհերի մասին:

Կ. Պոլսո հայոց պատրիարքարանի վիճակագրության բաժնի աշխատակից Սոնա Գյուլզալյանի ունեցած տվյալների համաձայն, օգոստոսի 17-27-ը ընթացքում 27 հայ է զոհվել: Իսկ ոչ պաշտոնական տվյալների համաձայն, հայերի զոհերի թիվը կարող է անցած հասնել 70-ի: Նրանցից վեցը մահացել են փլատակների տակ Իզմիթում ու Չինարջըկում, հինգը՝ Ստամբուլում սրտի կաթվածից, իսկ մնացածը՝ տարբեր առողջական պատճառներով: Ստացված տեղեկությունների համաձայն, Ստամբուլում գտնվող հայկական եկեղեցիներից եւ ոչ մեկը չի ավերվել, ինը եկեղեցի մասնակի վնասվել է, որոնք կվերացվեն առաջիկայում ծավալվելիք վերականգնողական աշխատանքների շնորհիվ: Վնասվել են նաեւ պատրիարքարանի եւ Սամաթիայի ու Գումգափուի հայկական վարժարանների շինությունները:

Հայոց պատրիարքարանը համապատասխան խնդրանքով դիմել է Եվրոպայի ու Ամերիկայի հայ համայնքներին՝ օգնության ձեռք մեկնելու աղետից տուժած պոլսահայ համայնքին:

ԱՐԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Պնդակոծվել են Կրասնոսելսկի պաշտպանական դիրքերը

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օգոստոսի 30-ին միջադեպ է արձանագրվել հայ-ադրբեջանական սահմանագծի հյուսիս-արեւելյան հատվածում. ժամը 1-ն անց 30-ից մինչեւ 2-ն անց 30-ը Ադրբեջանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները ինքնաձիգներով գնդակոծել են Կրասնոսելսկի պաշտպանական դիրքերը: ՀՀ ԶՈւ ստորաբաժանումների համարժեք պատասխան գործողություններից հետո հակառակորդը դադարեցրել է կրակը: Տուժածներ չկան: Հայ-ադրբեջանական սահմանագծի մյուս հատվածներում օգոստոսի լույս 30-ի գիշերը եւ առավոտյան այլ միջադեպեր չեն արձանագրվել: Այս մասին հայտնեցին ՀՀ ՊՆ լրատվության ու քարոզչության վարչությունից:

Իգոր Իվանովի այցի ընթացքում քննարկվելու է հայ-ռուսական հարաբերությունների ողջ ընթացքը

ՄՈՍԿՎԱ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ինչպես երկկողմ կարգով, այնպես էլ ԱՊՀ-ի շրջանակներում հայ-ռուսական հարաբերությունները քննարկվելու է Ռուսաստանի արտգործնախարար Իգոր Իվանովի սեպտեմբերի 3-ին Երեւան կատարելիք այցի ընթացքում: Այդ մասին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդել է ՌԴ-ում Հայաստանի դեսպանության մի աղբյուր:

«Երեւանում այժմ եռանդագին նախապատրաստվում են Ռուսաստանի արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավարի այցին», նշել է աղբյուրը:

Ուղեւորության ընթացքում Իգոր Իվանովը հանդիպումներ կունենա Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի հետ: «Այդ հանդիպումների ընթացքում որեւէ նոր խնդիր չի շոշափվի», ընդգծել է դիվանագետը: Նրա խոսքերով, Երեւանում կայանալիք բանակցություններում քննարկվելու են հիմնականում այն հարցերը, որոնք խնդրո առարկա են եղել նախկինում եւ վերջնական համաձայնություն են պահանջում: «Դրանք հրատապ հարցեր են, որոնք վերաբերում են երկու երկրների ինչպես ռազմաքաղաքական, այնպես էլ տնտեսական համագործակցությանը: Բնական է, որ այդ բանակցությունների շրջանակներում կքննարկվի նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդիրը», նշել է դիվանագետը:

Ռուսաստանի արտգործնախարարի այցը Հայաստան տեղի կունենա Անդրկովկասի պետություններ նրա ուղեւորության շրջանակներում: Սեպտեմբերի 2-ին Իգոր Իվանովը կայցելի Ադրբեջան, իսկ սեպտեմբերի 4-ին՝ Վրաստան:

Ակադեմիկոս Զիա Բունիաթովի սպանությունը կազմակերպել է Ադրբեջանի ներկայիս պաշտպանության նախարարը

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանական լրատվամիջոցները տեղեկացնում են, որ երկրի նախագահ Հեյդար Ալիեւը պատրաստվում է պաշտոնազրկել պաշտպանության նախարար Սաֆար Աբիեւին: «Զերկալո» թերթի տվյալմբ, Ալիեւն արդեն կայացրել է որոշումը, բայց մի շարք հանգամանքներ ստիպել են նրան հետաձգել Աբիեւի հեռացումը: «Զերկալոն» ասում է, թե Ալիեւը նրան չի ուզում հեռացնել այս շրջանում, երբ Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման շրջանում լուրջ բանակցություններ են սկսվել Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ:

Նախագահի կողմից ստեղծված հատուկ վերստուգիչ հանձնախումբը կաշառակերության եւ ֆինանսական լուրջ խախտումների զանգվածային դեպքեր է գրանցել ադրբեջանական բանակում: Հանձնաժողովը հայտնաբերել է, որ մի ամբողջ ադրբեջանական զումարտակ զրկված է եղել խմելու ջրից, որի հետեւանքով էլ զինվորները հիվանդացել են տիֆով:

Ըստ թերթի, Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարն է կազմակերպել սպանել ակադեմիկոս, պատմաբան Զիա Բունիաթովին: Թերթը հայտնում է, թե Բունիաթովը բանակին եւ, մասնավորապես, պաշտպանության նախարարին մեղադրել է կաշառակերության մեջ եւ պատրաստել էր իր մեղադրանքը հաստատող փաստաթղթեր ներկայացնել Հեյդար Ալիեւին:

Սաֆար Աբիեւը շարունակում է պաշտոնավարել եւ հայտարարել է, որ շուտով հայ-ադրբեջանական սահմանի վրա կհանդիպի ՀՀ պաշտպանության նախարար Վաղարշակ Հարությունյանի հետ: Այդ մասին պայմանավորվածությունը ձեռք է բերվել անցյալ կիրակի, Ժնեւում:

Լուրը հաղորդել է «Ազատություն» ռադիոկայանը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Վազգեն Սարգսյանը ջախջախիչ մեծամասնության տեր է ԱԺ-ում

Ընդդիմության կազմալուծումից մինչեւ համագործակցությո՞ւն

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

«ԱԺ-ին առաջարկում եմ ամենախոր համագործակցություն, վստահության վերականգնում, բայց ոչ բաժերով. «Վստահիր, բայց ստուգիր» սկզբունքով: Առաջարկում եմ նաեւ հաղթահարել սեւհարյուրյակային մոտեցումները, կախել-վառելու, ոչնչացնելու մեր մտայնությունները ու կիրը», վարչապետ Վազգեն Սարգսյանի այս առաջարկությունից հետո խորհրդարանը 96 կողմ, 12 դեմ եւ 8 ձեռնպահ ձայներով հավանություն տվեց ընթացիկ տարվա պետբյուջեի եկամտային եւ ծախսային մասերում վերաբաշխում կատարելու կառավարության օրինագծին:

131 պատգամավոր ունեցող խորհրդարանում վարչապետ Վազգեն Սարգսյանն ունի բացարձակ մեծամասնություն՝ 96 ձայն: Փաստացի կառավարության առաջարկին դեմ քվեարկեց «Իրավունք եւ միաբանություն» խմբակցությունն՝ առանց բացառության, իսկ մյուս ընդդիմադիր համարվող ՀՅԴ-ի, Կոմկուսի եւ ԱԺՄ-ի խմբակցությունները, թեեւ իրենց հատուկ ելույթներում դեմ արտահայտվեցին այս օրինագծին, բայց Կոմկուսի առաջնորդ Սերգեյ Բադալյանի քննադատմամբ՝ իբրեւ «բարեկամորեն նախազգուշացնելու» փորձ քվեարկեցին խառն. մի մասն ընդհանրապես չմասնակցեց քվեարկությանը, մնացյալք սեղմեցին ձեռնպահ կոճակը: «Օրինաց երկիր» խմբակցության ղեկավար Արթուր Բաղդասարյանը եւ «Կայունության» ղեկավար Հովհաննես Հովհաննիսյանը հաստատեցին «Ազգի» կանխատեսումը՝ որդեգրելու հաշվողական դիրք՝ սպառողական միտումներով. «Մենք չենք տառապում ընդդիմադիր լինելու մոլուցքով, մենք չենք տառապում իշխանամետ լինելու մոլուցքով: Մենք կսպասենք մինչեւ 2000 թ. պետբյուջեի քննարկումը», հայտարարեց Արթուր Բաղդասարյանը: Այսպես՝ «Եվ նալին, եւ մեխին» կարգախոսով խորհրդարանական փոքրամասնությունները փորձում են շահաբաժին ունենալ գործադիր իշխանությունում:

Տես ► էջ 3

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ

Լաւ սկիզբը գործի կէսն է

Առաջին համահայկական խաղերի բացման արարողությունը, որ աննախընթաց այդ միջոցառման մասնակիցների հիշողության մեջ թերեւս իբրեւ լույսի ու հրավառության տոն կմնա (մնացածը չի դիմանա ժամանակի ճնշությանը), իմ տպավորությամբ մի ցավալի իրողություն արձանագրեց.

Մինչդեռ «մերոնց» չափավոր հեռատեսությունը մարզադաշտում ծավալվող անցուդարձի նկատմամբ մեկ-երկու անգամ միայն գերազանցեց չափավորության սահմանը, երբ «Հրազդան» ժամանեց երգիչ Արամ Ասատրյանը, երբ վազքուղիներով անցնում էին երեւանցի մարզիկները եւ երբ մարզական «շքերթից» հետո մարզադաշտը լցող սփյուռքահայ մարզիկներն իրենց գլխարկները տրիբունաներ նետեցին՝ «իրենց աղացույցներ» թողնելով ի հիշատակ համահայկական այս խաղերի: Մեկ էլ, իհարկե, հրավառության ընթացքում, որի համազարկերի թիվը, ասում են, 99-ից մեկով պակաս էր: Վերջին՝ միջոցառման տարեթիվը խորհրդանշող համազարկը, ցավոք, չստացվեց՝ գուցե որպես բողոքի նշան շախմատի աշխարհի առաջնության եզրափակիչ մրցամարտում Վլադիմիր Հակոբյանի անհաջողության դեմ:

անցած տասնամյակի անլույս երեկոները, անբարեկարգ կենցաղի եւ դժվարին առօրյայի բեռն իրենցն արել են, հայաստանցիներս հոգնել ենք, մի տեսակ կորցրել փոքր բանից (կամ մեծ-մեծ բաներից) ուրախանալու «շնորհը»:

Մարզական շաբաթի բացումն աշխարհի 26 երկրների մոտ 60 քաղաքներից ժամանած հայ մարզիկների շարքերն «ընդունելու» հազվագյուտ հնարավորություն էր, որին համարժեք չէր մարզադաշտի տրիբունաների ոգեւորությունը: Հանդիսատեսի արձագանքը թույլ էր, «վեհերոտ», կարծես 1600 սփյուռքահայ մարզիկների ներկայությունը Երեւանում առօրյա, սովորական երեւույթ է՝ իրադարձություն լինելուց շատ հեռու:

Հայաստանի հանդիսատեսի, եթե չասենք անտարբերությունը, ապա «զսպվածությունը» հատկապես նկատելի էր սփյուռքից ժամանած մեր հայրենակիցների տեղ-տեղ փոքրիկ խմբերի աղմկալից ցնծության կողքին, որոնց համար մարզադաշտում տեղի ունեցող յուրաքանչյուր շարժում նշանակալից էր հայրենիքի, սփյուռքի իրենց բախտակիցների ու սերնդակիցների հետ շփվելու, Հայաստանը զգալու միջոց եւ հնարավորություն:

Համահայկական խաղերում հաջողություն ենք մաղթում մեր բոլոր հայրենակիցներին (հաջողությունը բոլորին չի ժպտա, բայց փոխադարձ շփումը, խաղերի իրողությունն արդեն իսկ հաջողություն է): Հույս ունենք, որ մարզական այս աննախադեպ իրադարձությունը կհալեցնի Հայաստան-սփյուռք հարաբերությունների հարաբերական սառնությունը՝ նախապատրաստելով Հայաստան-սփյուռք սեպտեմբերյան համաժողովի հաջողությունը եւ լայնահուն համագործակցության ամրապնդումը:

Լ. Գ.

Գյումրի. Թատերական հրապարակը... գազանանո՞ց

Վերջին 2-3 օրերին Գյումրու Սայաթ-Նովա փողոցով, Թատերական հրապարակի մոտով անցնողները մի պահ հետաքրքրված ու զարմացած կանգ են առնում, նայում հրապարակի մի մեծ հատվածը բռնած անիվավոր վագոնների շարքին: Տարածքի մուտքի մեծ ցուցանակն ազդարարում է, որ այստեղ գազաններ են ցուցադրվում: Շրջիկ գազանանոց այցելող երեխաների մուտքի տոմսն արժե 300, մեծահասակների տոմսը՝ 500 դրամ: Այցելուներ գուցե ոչ շատ, բայց՝ կան: Այս վայրում գազանանոցի բավականին տարաշխարհիկ թվացող տեսարանն ամբողջացնում են դրսի կողմից ծիկրակել փորձող, շոգից կիսամերկ երեխաների խմբերը, վագոնների տակերում փառավորապես հանգստացող թափառող շները:

Որ ինչ-որ մեկն ուզեցել է գազաններով զվարճացնել գյումրեցիներին ու այդ կերպ նաեւ փող աշխատել, դրանում թերեւս որեւէ վատ բան չկա: Վատը, թվում է, ցուցադրման վայրի ընտրությունն է: Ինչպես Երեւանի, այնպես էլ Գյումրու Թատերական, այժմ Ազատության կոչված հրապարակը, բացի մշակութային կարեւոր տարածք լինելուց, վաղուց նաեւ այլ խորհուրդ ու իմաստ է ձեռք բերել, եւ երեւի պետք չէ բացատրել, որ գազանանոցի համար ամենեւին էլ հարմար վայր չէ: Քաղաքի իշխանությունները, ինչպես երեւում է, այս հանգամանքը հաշվի չեն առել: Ի վերջո, վճարողին միշտ չէ, որ կարելի է ամեն ինչ թույլատրել:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Գյումրի

Վարորդներ, սեպտեմբերի 1-ին երթեւեկեք վառած լույսերով

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեւանի քաղաքապետարանի հաղորդագրության համաձայն, օգոստոսի 30-ին քաղաքապետարանում կայացավ աշխատանքային խորհրդակցություն, որտեղ ընթացիկ շաբաթվա համար քաղաքապետ Ալբերտ Բազեյանի կողմից տրվեցին որոշ հանձնարարականներ՝

- ներկայացնել համալիր առաջարկություն թափառող շների հավաքագրումն ապահովելու համար,
- մեկշաբաթյա ժամկետում ապամոնտաժել քաղաքի կանաչ տարածքներում տեղադրված բենզալցման խցանները,
- զբոսայգիներում առանց քաղաքապետի թույլտվության բացառել հողհատկացումները,
- սեպտեմբերի 1-ին դպրոցականների անվտանգությունն ապահովելու նպատակով զանգվածային լրատվամիջոցներով դիմել վարորդներին՝ ցերեկային ժամերին վառած լույսերով երթեւեկելու խնդրանքով:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

«Անդրե խումբը» լրջորեն է զբաղվելու Հայաստանով

Շվեյցարական «Անդրե» ընկերությունը 6 մլն դոլարին համարժեք վարկային ծրագիր է իրականացնում Հայաստանում ընտրելով մեր երկրի անհուսության մատնված բնագավառներից մեկը՝ գյուղատնտեսությունը:

«Հայաստանը լավագույն երկիրն է արտասահմանյան ներդրողների համար», «Զվարթնոց» օդանավակայանում սկզբից եւեթ հայտարարեց հին ու հեղինակավոր մի ընկերության՝ 1877-ին հիմնված «Անդրե խմբի» տնօրեն պրն Կրեսինին:

Այնուհետեւ հյուրը, նախկին Խորհրդային Միության երկրների օրինակը վկայակոչելով, պարզաբանեց իր գնահատականը. «Վերոնշյալ երկրները, մասնավորապես Ռուսաստանը, վերջին տարիներին վատնել են իրենց տարածքի բնական պաշարներն ու այլ միջոցները՝ բախտախնդրությամբ ձեռք բերվող կապիտալին ձգտելով, այնինչ Հայաստանը չի ընդօրինակել այդ երկրներին: Ըստ ամենայնի՝ արձանագրվածը չի հակասում իրականությանը, այլապես համաշխարհային գյուղատնտեսական ծրագրերում իր կայուն տեղը զբաղեցնող «Անդրե խումբը» 6 մլն դոլար արժողությամբ վարկային ծրագիր չէր իրականացնի Հայաստանում: Ծրագիրը, որի բազմաթիվ այլ տարբերակներն ընկերությունն իրականացրել է մի շարք զարգացող երկրներում, Հայաստանում եւս գործի է դրվել. այսօր պրն Կրեսինին ընդարձակ մի ճանապարհորդություն է կատարելու մարզերով՝ ներկա գտնվելու Արարատում, Արտաշատում, Արմավիրում եւ Մարգարապատում արդեն շահագործվող գյուղատնտեսական մթերքների վերամշակման գործարանների հանդիսավոր բացմանը:

Բացի այդ՝ «Անդրե խմբի» տնօրենը հանդիպելու է ՀՀ նախագահին, վարչապետին, իսկ Արմավիրի մարզ ձեռնարկած ուղեւորության ընթացքում նրան ուղեկցելու է էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Դարբինյանը: Նախքան մեկնումը հյուրն այցելելու է Էջմիածին՝ կաթողիկոսական տեղապահ Ներսես արք. Պոզապալյանին: Չափազանց հագեցած օրակարգով այս այցելության եւ համագործակցելու մեծ ցանկության հիմքը դրվել է ոչ շատ վաղուց՝ 1998-ին, համաձայնագրի ստորագրմամբ, ինչի իրականացումն էլ խթանեց այս տարվա հունվարին Դավոսում կայացած համաշխարհային տնտեսական համաժողովը: «Պահածոների գործարանների վերակառուցման ծրագիր» պայմանական անունը կրող այս նախաձեռնության բաժնետերերն են Հայաստանը, ԱՄՆ-ի գյուղնախարարությունը, Համաշխարհային բանկը եւ Լինսի հիմնադրամը, իսկ «Անդրե խմբին» պատկանում է մասնաբաժնի 25 տոկոսը:

Սակայն, ինչպես պարզվեց, ընկերությանը հետաքրքրել է Հայաստանի ոչ միայն գյուղատնտեսության, այլեւ՝ էներգետիկայի եւ տրանսպորտի բնագավառները, որոնցում իրականացվող նոր ծրագրերին «Անդրե խումբը» մասնակցել է:

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

Հ. Գ. Եվս մի հետաքրքրական փաստ. պրն Կրեսինին հպարտությամբ նշեց, որ Հայաստանում սպառվող սուրճի 80 տոկոսն առաքում է իր ընկերությունը:

ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մանկատան երեխաները հանգստացան «Լուսաբաց» ճամբարում

Արդեն երկու տարի Հանքավանի «Լուսաբաց» մանկական ճամբարն իր դռներն է բացում Հայ օգնության ֆոնդի կողմից հովանավորվող Նուբարաշենի թիվ տասնմեկ օժանդակ մանկատան երեխաների առջեւ: Այդ բարեգործական կազմակերպության ղեկավար կազմի գործուն օժանդակության եւ տնօրենության համառ ջանքերի շնորհիվ ծնողական գուրգուրանքից զրկված այս երեխաների համար ստեղծվել է բացառիկ ընտանեկան միջավայր: Ինչքան քիչ բան է պետք նրանց երջանկացնելու համար:

Ճամբարն աշխատում է երեք հերթափոխով: Յուրաքանչյուր առաջին երկու հերթափոխին հանգստացել է զոհված ազատամարտիկների 250 երեխա: Երրորդ հերթափոխին «Լուսաբացն» ընդունել է վերոհիշյալ մանկատան սաներին: Օրերս ՀՕՖ-ի ներկայացուցչական կազմը եղավ այնտեղ, ծանոթացավ պայմաններին եւ ճամբարում տարվող աշխատանքներին:

Մայրաքաղաքում տիրող այս օգոստոսյան տապից հեռու՝ բնության գրկում երեխաներն անցկացրին ամառվա մի մասը եւ վերադարձան իրենց բնօրրանը՝ պատրաստվելու նոր ուսումնական տարվան: Ճամբարի տնօրենության կողմից նրանց ընծայվեցին գրենական պիտույքներ, կոշիկ, ոմանց նաեւ՝ հագուստ:

ԱՐՓԻՆԵ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ

Տիրան Արքեպիսկոպոսին դատում են «ծովահենության» համար

Մոսկվայի Պրեսնյայի շրջանի դատարանում հեղինակային իրավունքի խախտման աննախադեպ դատավարություն է սկսվում Հայ առաքելական եկեղեցու Նոր Նախիջեւանի եւ Ռուսաստանի թեմի առաջնորդ Տիրան արքեպիսկոպոսի նկատմամբ:

Ինչպես «Մոսկովսկի կոմսոմոլեցին» հայտնեցին Ռուսաստանի հեղինակային ընկերությունում (ՌՀԸ), եկեղեցական առաջնորդը ստիպված կլինի պատասխան տալ Ռուսաստանի տարածքում անօրինական գրքերի տարածման համար: Մոսկվայում Հայաստանի դեսպանությանը արքեպիսկոպոսի նվիրած «Հայոց թագավորության պատմության շարադրման փորձ» հնօրյա գրքի 500 օրինակները, ինչպես պարզվեց, հրատարակվել էին անօրինական ճանապարհով:

Բանն այն է, որ պատմաբան Հարությունովը, որը ոչ միայն թարգմանել է տարեգրությունը հին սլավոներենից, այլեւ գիրքը հրատարակության պատրաստել, ներածություն եւ վերջաբան գրել, ձեռագրի հրապարակման իրավունք չէր տվել հայկական «Վահան» հրատարակչությանը: Հարությունովի աշխատության ոչ պայմանագրային տարածման համար օտարերկրացի հրատարակիչներին պատասխանատվության կանչելը չափազանց դժվար է, ուստի ՌՀԸ-ն որոշեց դատական հայց ներկայացնել թեմի առաջնորդին. չէ որ «ծովահենային» տպաքանակի տարածումը հեղինակային իրավունքին առնչվող օրենքի պակաս լուրջ խախտում չէ:

«Մոսկովսկի կոմսոմոլեց»
Մոսկվա

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ընթացիկ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հակաթուրքիչ կարուսելը պտտվում է

Հհշական ընդդիմության (խոսքս միայն ՀՀՇ-ի մասին չէ) թախուն հույսերին ու հույզերին ծանոթանալու լավագույն միջոցն «Օրագիր» օրաթերթի մոխիրներից փյունիկի պես հառնած «Հայկական ժամանակի» հրապարակումները գոնե երբեմն ընթերցելն է։ Օգոստոսի 28-ի համարի խմբագրականը, զորօրինակ, ավետում է Հայաստանի իշխանությունների «բարի կամքի առաջին դրսեւորումը»՝ Թուրքիային Հայաստանի կողմից առաքված առաջին օգնությունը 60 հազար դոլար արժողությամբ մարդասիրական օգնության տեսքով, որն իրականում Հայաստանի բարի կամքի ամենեւին էլ առաջին դրսեւորումը չէր։ Առաջինն «ակնթարթային» էր. երկրաշարժի օրը՝ օգոստոսի 17-ին, ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը ցավակցություն հայտնեց Թուրքիայի նախագահին՝ անհրաժեշտության դեպքում երկրաշարժի գոտի փրկարար ջոկատներ ուղարկելու պատրաստակամությամբ «համեմելով»։ «Հայկական ժամանակը» նրբանկատորեն անտեսում է Հայաստանի բարի կամքի այդ դրսեւորումը՝ թուրքական լրատվամիջոցներին հակառակ, «մոռանալով» ադեսյալ երկրի կառավարության կողմից Հայաստանի օգնության առաջարկի անակնկալ մերժումը։ Օգնություն, որ կարող էր տասնյակ մարդկային կյանքեր փրկել եւ ըստ այդմ՝ շատ ավելի արժեքավոր կլիներ, քան նյութական օգնությունն աղետյալներին։

Փոխարենը «Հայկական ժամանակն» այնպիսի պաթոսով էր Թուրքիայի կարծր դիրքորոշումը մեղմելու «տաշեղներից» բռնելու դասեր տալիս Հայաստանի իշխանություններին, կարծես Հայաստանն էր Օսմանյան Թուրքիայում իրագործված, մարդկության պատմության մեջ արձանագրված առաջին ցեղասպանության հեղինակը, որի խայտառակությունը պարտավոր է «մաքրել» կաթիլ-կաթիլ օգտագործելով ընձեռված նվազագույն առիթը։ Թերթի այս «դիրքորոշումը» կարող էր իբրեւ զավեշտ ընկալվել, եթե ցավալիորեն ծանոթ չլիներ պատմության թուրք կեղծարարների եւ նրանց արեւմտյան ձայնափողերի «աշխատություններից», հրապարակային ելույթներից եւ մամուլի հրապարակումներից։ Չխոսելով ավելի վաղ նույն թերթի էջերում հիվանդագին մի երեւակայությամբ ծնված «Այդման մոտիկ եւ այդման հեռու» վերնագրված զրպարտագրի մասին, ըստ որի օգոստոսի 17-ը (թերթում օգոստոսի 18 էր արձանագրված) «հայ իրականության մեջ այսուհետ հիշվելու է որպես հայ ժողովրդի «ամենաերջանիկ» օրերից մեկը», քանզի հայ ժողովուրդն իբր հրճվանքի մեջ էր Թուրքիայում տեղի ունեցած մահաբեր երկրաշարժի իրողությունից։ Մեկնաբանություններից ձեռնպահ մնալով, ընդամենը փաստենք, որ 1988-ին Սպիտակի ահավոր երկրաշարժը վերապրած ժողովուրդը չէր կարող չարախնդալ ուրիշի դժբախտության վրա, եթե այդ «ուրիշը» նույնիսկ մեր ժողովրդի կյանքում 1915-ի արյունալի էջը բացած Թուրքիան է։

Նույն համարի մեկ այլ հրապարակում («Փոստը, հեռագրատունը, կամուրջները գրավված են։ Բա հետո՞») նվիրված է «Միասնություն»-ՀՀ նախագահ «հակասությունների» կայծը բորբոքելու հայրենանվեր գործին։ Ընդդիմության հիշյալ հատվածը (պայմանականորեն՝ ՀՀՇ-ն), եթե ընթերցողը հիշում է, 1998-ից ի վեր ապրում է Ռոբերտ Քոչարյան-Վազգեն Սարգսյան «հակասությունները» հակամարտության վերածված տեսնելու անուրջներով, հհշական մամուլը ջանք չի խնայում այդ «կրակը» հրդեհի դարձնելու համար, սակայն շարունակաբար իրար փոխարինող սադրիչ կանխատեսումները, «վերլուծական» հրապարակումները շրջանցում են նպատակակետը. Քոչարյան-Սարգսյան «տանդեմը» չի սասանվում, ինչպես չսասանվեց նույն շրջանակների կողմից «գովազդվող» «Հայաստան-Ադրբեջան» ռազմական բախումը։

Հիմա «Հայկական ժամանակը» երկրիս «ամենակարեւոր քարոզչամիջոցը»՝ ազգային հեռուստատեսությունը «Միասնություն» դաշինքին «հանձնելու» դարդով է տառապում. ԱՀ բաժնետերերի խորհրդում, ախր, Ռոբերտ Քոչարյանի համախոհները, թերթի անվրեպ հաշվարկով, մեծամասնություն ունեն եւ ուրեմն, ճակատագրական պահին «Միասնություն» դաշինքի «լիակատար, աննահանջ վարկաբեկումը» երաշխավորված է։ Ավելին, «ասենք, աշնանը, երբ հակասությունները կվերածվեն հակամարտության», «Հայլուրը» հաշված ռոպեների ընթացքում Վազգեն Սարգսյանին մարդասպան եւ գրպանահատ կդարձնի, Կարեն Դեմիրճյանին՝ ավտողող (ահավասիկ նույն հիվանդագին երեւակայությունը), ինչպես «կայացրեց» Սիրադեղյանի եւ Բլեյանի դատավճիռները. «Միասնության» առաջնորդներին հեռատեսորեն զգուշացնում է թերթի մեկնաբանը՝ ըստ ամենայնի, մի հարվածով երկու նապաստակ խփելու հավակնությամբ։ Մի «փամփուշտով» խոցում է ԱԺ նախագահին եւ վարչապետին, մյուսով՝ բացահայտում Սիրադեղյանի եւ Բլեյանի նկատմամբ առկա հասարակական կարծիքի «առեղծվածը», որի հեղինակային իրավունքն, ինչպես պարզվում է, «Հայլուր» լրատվական ծրագրի մենաշնորհն է («Հայլուրն» իրավամբ կարող է հպարտանալ իր թողարկումների աննախադեպ ռեկորդային ազդեցությամբ)։

«Հայկական ժամանակի» քաղաքական (կամ հակաքաղաքական) հնարքները չափազանց կոպիտ են, պարզունակ. քաղաքականության շատ ավելի նրբին տեսակներ կան, որ օրաթերթը կարող է «փոխառել» իր առավել արհեստավարժ գաղափարակիցներից։ Արժե արձանագրել, սակայն, որ դրանք էլ առայժմ, կարծես, հաջողության երաշխիք չեն...

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

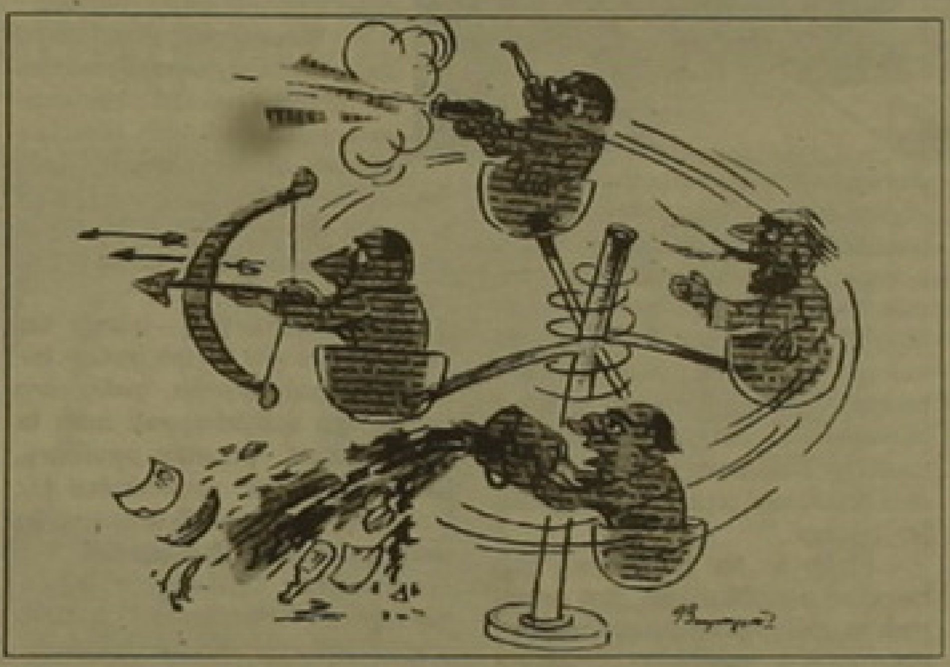

ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ավելի քան 2,5 մլն դրամի դասագիրք եւ գրենական պիտույք դպրոցներին

Ինչպես տեղեկացրին ՀՀ ԱԺ պատգամավոր Խաչատուր Սուքիասյանի գրասենյակից, որպես նվեր ավելի քան 2,5 մլն դրամի դասագիրք, գրենական պիտույք (գրիչներ, մատիտներ, գունավոր թղթեր, նկարչական ալբոմներ, պաստելներ, քանոններ, տետրեր եւ այլն) եւ հայ-անգլերեն բառարաններ են ստանալու թիվ 12 ընտրատարածքի 8 դպրոցների 4–10-րդ դասարանների շուրջ 400 սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաներ եւ 650 առաջին դասարանցիներ։ Անցած երեք ամսվա ընթացքում գրասենյակը համագործակցել է դպրոցների հետ, պատգամավորի գրասենյակին կից ստեղծվել է ընտրատարածքի դպրոցների տնօրենների խորհուրդ, հնարավոր է դարձել համատեղ ուժերով հանգամանորեն ծանոթանալ այն ընտանիքների սոցիալական իրավիճակին, որոնց երեխաները դասագիրք եւ գրենական պիտույքներ չունենալու պատճառով, ըստ էության, զրկված էին դպրոց հաճախելու հնարավորությունից։ Արված ուսումնասիրությունների արդյունքում մշակվել են հատկապես դպրոցների կրթական համակարգին, զուտ ուսումնական խնդիրներին աջակցելու ծրագրեր։ Հաշվի առնելով, որ ոչ վարձակալությամբ տրվող մեկ դասագրքի գումարը շատ դեպքերում գերազանցում է վարձակալությամբ տրվող դասագրքերի ընդհանուր գումարին, Խաչատուր Սուքիասյանի գրասենյակը եւ տնօրենների խորհուրդը համատեղ որոշում են կայացրել աշակերտներին նվիրել հատկապես ոչ վարձակալությամբ տրվող դասագրքերը։ Դրանք արդեն ձեռք են բերվել եւ մինչեւ սեպտեմբերի 1-ը դասագրքերը եւ գրենական պիտույքները կհանձնվեն երեխաներին։ Պետք է առանձնացնել մի փաստ եւս. դասագրքերը, գրասենյակի հորդորմամբ, տարվա վերջին աշակերտները թողնելու են դպրոցում եւ ըստ էության մյուս տարի ավելանալու է դպրոցների գրադարաններում առկա դասագրքերի թիվը, որոնք անվճար կարող են տրամադրվել այդ տարվա անապահով երեխաներին։

Վազգեն Սարգսյանը ջախջախիչ մեծամասնության տեր է ԱԺ-ում

Սկիզբը էջ 1

Վազգեն Սարգսյանը խորհրդարանի առջեւ շաբաթ օրն առավել բացեց Հայաստանին սպառնացող տնտեսական եւ քաղաքական հեռանկարի ծածկագրերը։ Ելույթն ընդարձակ էր, եւ ուշագրավ մի հանգամանք, երբ ԱԺ խոսնակ Կարեն Դեմիրճյանն ընդհատեց վարչապետին՝ նրան ժամանակային սահմանափակման մեջ դնելու համար, Վազգեն Սարգսյանի առջեւ դրված ջրի բաժակն անզգույշ շարժումից շրջվեց։ Կարեն Դեմիրճյանը հումորով հետաքրքրվեց. «Այստեղ գուշակներ չկա՞ն, բացատրեն՝ խե՞ր է, թե՞ շառ»։

Հայաստանում ստվերային տնտեսությունը մե՞ծ չէ

Եթե նախկին վարչապետ Արմեն Դարբինյանը, ինչպես նաեւ ընդդիմադիր համարում ունեցող կուսակցությունները պնդում են, թե Հայաստանում ստվերային տնտեսությունը մեծ ծավալներ ունի, ապա Վազգեն Սարգսյանն այսօր արդեն համոզվել է, թե հայաստանյան տնտեսությունն այնքան աղքատ է, որ ստվերային մեծ ծավալներ ունենալ չի կարող։ Ամրակայելու համար այս նոր գնահատականը մեր տնտեսության լեգալ եւ անլեգալ շրջանառության վերաբերյալ, Վազգեն Սարգսյանը վկայակոչեց միջազգային կազմակերպությունների կարծիքները, որոնք եւս պնդում են, թե ստվերային տնտեսության նվազեցման ուղիով անհնար է փակել ՀՀ բյուջեի ճեղքվածքը։ Այստեղ վարչապետը խոստովանեց, որ իր գործունեության ամենասկզբում միամիտ եւ չափազանց լավատես է եղել՝ կարծելով, թե ստվերային տնտեսության վերհանման եւ կազմակերպչական ու հարկային եւ մաքսային վարչարարության բարելավման միջոցառումների հաշվին հնարավոր կլինի ծածկել բյուջեի պակասորդի էական մասը. «Հարկային եւ մաքսային դաշտը Հայաստանում գրեթե բոլորից լավ է վերահսկվում», ահա վարչապետի գնահատականն՝ ուղղված տնտեսական եկամուտների նորակազմ նախարարությանը եւ նախարար Սմբատ Այվազյանին։ ՀՀ կառավարության գործունեության Վազգեն Սարգսյանի ընդհանուր գնահատականը բավական բացասական էր, եւ տնտեսական եկամուտների նախարարությունից բացի, երկրորդ կառույցը, որը վարչապետը դրական գնահատեց, էներգետիկայի նախարարությունն էր. «էներգետիկ համակարգն այսօր մեր իսկապես ամենաաշխատող եւ միաժամանակ ամենածանր վիճակում գտնվող համակարգն է»։ Վազգեն Սարգսյանը նշեց, որ եթե այժմ առողջապահության, կրթության եւ գիտության, ինչպես նաեւ կապիտալ շինարարության պորտից կրճատվող 17,1 մլրդ դրամը չհատկացնենք էներգետիկ համակարգին, ապա մեր տնտեսական պարտքի արդեն սեպտեմբեր-նոյեմբերին վճարելիք դրույքաչափերը կհասնեն սարսափելի չափերի։ Էներգետիկ համակարգը մեղավոր չէ կուտակված պարտքերի համար։ Վկայակոչվեցին բազմաչարչար խմելու եւ ոռոգման ջրերի համակարգերը, ջեռուցման համակարգը, «Նաիրիտը», որոնք սպառում են էլեկտրաէներգիա, բայց չեն վճարում։

Վարկերի ուշացման պարագայում բյուջեն առավել կկրճատվի

«Օգոստոս ամսից արդեն զգացվում է դողէրոցք, մի բնագավառը փակում ես, մյուսն է բացվում։ Այսպես՝ կրակներ բռնկվեցին առողջապահության բնագավառում։ Առողջապահությունը փակեցինք, պաշտպանությունում են կրակներ բռնկվում՝ հատկապես մթերումների հետ կապված։ Սա է մեր ռեալ վիճակը», Վազգեն Սարգսյանի այս գնահատականից բխում էր, որ միջազգային կազմակերպությունների պահանջներին ընդառաջ գնալու մեր կառավարության պատրաստակամությունն այլընտրանք չունի։ Ընդ որում, վարչապետն առավել քան անկեղծ էր եւ պատրաստ երկրի տնտեսության զարգացման համար ամենավատթար կանխատեսումների։ Նա համամիտ չէր էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Դարբինյանի լավատեսությանը, թե սեպտեմբերի 15-ին արդեն Համաշխարհային բանկը կհատկացնի 25 մլն դոլարի վարկը, որի միջոցով հնարավոր կլինի ծածկել ճեղքվածքը, վճարել աշխատավարձերն ու թոշակները եւ մասամբ կանխել սոցիալ-տնտեսական դողէրոցքը։ Վարչապետը զգուշեց. «Ես վստահ չեմ, նրանց փոխարեն չեմ կարող ասել՝ այդ վարկերը կտա՞ն, թե՞ ոչ։ Եթե սեպտեմբերին չտվեցին, այո, մենք անակնկալ կունենանք, մենք ձեզ դիմելու առիթ էլ կունենանք, ավելի շուտ, քան դուք կարծում եք»։ Ինչը նշանակում է, որ ՀԲ վարկի չհատկացման պարագայում կառավարությունը կդիմի ԱԺ՝ լիարժեք սեկվեստոր կատարելու համար։

«Ազգը» երեկ պարզեց, որ օգոստոսի 30-ին նախատեսված ՀԲ եւ ՄԱՀ-ի պատվիրակության այցը տեղի չի ունենա, հետաձգվում է անորոշ ժամկետով։ Կարող ենք ենթադրել, որ Վազգեն Սարգսյանի վատ կանխատեսումները նախադրյալներ ունեն։

Հետաքննություններ բոլոր ոլորտներում

ԱԺ նիստերին նախորդած կառավարության նիստում հայտարարվել էր, որ Հայաստանում ավարտվել է հրավիճակի տիրապետման փուլը եւ հայտարարվում է որոշումների խստացման փուլ։ Կառավարությունը կազմում է հանձնաժողով՝ հետաքննելու վարկային ծրագրերը, իսկ խորհրդարանում վարչապետն առաջարկեց նույնը. «Ի հայտ բերենք մեղավորներին, եթե բերենք գողացվածը՝ որքանով հնարավոր է, պատժենք, ուզում եք՝ կախաղան բարձրացնենք, բայց փակենք այդ էջը։ Հերիք է, նստել-ծանրացել ենք իրար շնչի, բոլորը բոլորին արդեն կասկածում են գողության կամ գող լինելու մեջ։ Ես խնդրում եմ ձեզնից փակենք այս էջը եւ սկսենք մաքուր էջից», բավական զգացմունքային այս խոսքերը վարչապետն ամրակայեց իրեն հայտնի փաստերով։ Այսպես, Սյունիքի, հատկապես՝ Սեւանի ավազանի պատգամավորներին նա պահանջեց ստեղծել հանձնաժողով եւ ստուգել ոռոգման ու խմելու ջրի համակարգին տրված, ինչպես նաեւ դպրոցներին հատկացված վարկային ծրագրերը. «Վարկերը լափել են»։ Նա անդրադարձավ նաեւ Չարենցավանի նախկին քաղաքապետ Վարդան Այվազյանի խոսքին, որը քննադատում էր կառավարությանը համայնքներին բյուջետային լրավճարները չտրամադրելու համար։ Որքա՞ն է առ այսօր Չարենցավանը պետբյուջե մուծել օգտագործված խմելու եւ ոռոգման ջրի համար, հարցի պատասխանը հուսահատեցնող է. «16 դրամանոց ջուրը վաճառում ենք 2–3 դրամով, իսկ հավաքագրումը մինչեւ վերջերս 7 տոկոս էր, էլ ինչպե՞ս ճեղքված չի գոյանա»։

Վարչապետը համոզված է, որ Հայաստանի տնտեսական կառավարման համակարգը պետք է փոփոխվի, չկան համապատասխան միջին եւ ստորին օղակներ։ Նա հիմնականում քննադատեց գյուղապետների եւ քաղաքապետների ընտրովիության սկզբունքը՝ նշելով, թե այստեղ ամենաթողություն է։ Հարգանքի տուրք մատուցելով ժողովրդավարությանը՝ հեռուն գնացող առաջարկ կատարեց. «Մենք մի քիչ առաջ ենք գնացել դեմոկրատիայի առումով, մի քայլ ետ գնանք, հետո էլի առաջ կգնանք, այլապես անհնար է»։ Փաստենք, որ Վազգեն Սարգսյանի այս գնահատականին նախորդել էր ՀՀ մի շարք գյուղապետների եւ համայնքապետների պաշտոնանկությունը։

Շատ մի ասիր, սիրել կա

ԱԺ-ին առաջարկելով ընդունել վարկերի, ստուգումների, տնտեսական ծառայության մասին օրենքներ, գործուն մասնակցել 2000 թ. պետբյուջեի ընդունմանը, վարչապետն անդրադարձավ նաեւ կադրային խնդիրներին. «Ձեզանից ոմանց հնարավորություն կտրվի աշխատելու կառավարության կազմում, չորս տարի միասին ենք աշխատելու։ Մեկ շաբաթ հետո ձեր մասին ասելու են այն, ինչ դուք նրանց մասին եք ասում», միաժամանակ նա նախազգուշացրեց. «Այս կառավարությունից ոչ ոք հենց այնպես չի գնալու։ Մարդիկ կհեռանան գնահատականով եւ ոչ թե վերոհիշյալ Գառնիկ Նանագուլյանի պես, հրաշալի աշխատեց, հիմա էլ կանադաններում հանգստանում է, այդպես չի լինելու այլեւս»։ Ահա համագործակցության առհավատչյան, որ վարչապետն առաջարկեց ոչ միայն խորհրդարանին, այլեւ հասարակությանը։ Մնում է պարզել դաշնակցական պատգամավոր Ալվարդ Պետրոսյանի հարցադրման պատասխանը. «Ո՞վ կարող է ոչ ասել Վազգեն Սարգսյանին»։

digitised by A.R.A.R.@

«Առաջին նպատակս աշխատատեղերի ստեղծումն է»

Հարցազրույց Գորիսի նորընտիր քաղաքապետ Համլետ Մկրտչյանի հետ

— Պրն Մկրտչյան, ընտրությունների դրամատիկ շարունակություն ունեցող Գորիսում ինչպե՞ս ընկալեցիք հաղթանակը՝ որպես հաղթանա՞կ, թե՞...

— Չեմ ընդունում հաղթանակ ասվածը, որովհետեւ այնտեղ, որտեղ հաղթանակ կա, ենթադրելի է եւ պարտություն: Պարզապես ես, մյուսների համեմատ, ավելի մեծ թվով վստահության քվե ստացա: Ի դեպ, գորիսեցին իր ձայնը դժվար է տալիս ու վստահության դիմաց նվիրված աշխատանք է ակնկալում: Ես էլ նորեկ չեմ. 1991 թ. հունվարից մինչեւ 1992 թ. մայիսը Գորիսի քաղսովետի գործկոմի նախագահն էի: Ասեմ, որ այն ժամանակ խիստ տարբեր էին իմ ու հանրապետության ղեկավարության դիրքորոշումները:

— **Նոր ու նորացված ժամանակներում, հիմք ընդունելով անցյալի փորձը, ի՞նչն եք ծրագրել զարգացնել եւ ինչի՞ց զգուշանալ:**

— Շատ առումներով այն էլ տարբեր ժամանակ էր, բայց, բնականաբար, ծրագիր եմ կյանքի կոչել անկասկած ծրագրերս, երբ դրանք այսօր էլ ժամանակավրեպ չեն: Թիվ 1 նպատակս աշխատատեղերի ստեղծումն է: Զգուշանա՞լ. միայն կադրային քաղաքականության վրիպումներից:

— **Քաղաքի ակտիվի հետ առաջին հանդիպման ժամանակ դուք ասացիք. «Ես չեմ եկել կադրային ջարդ կազմակերպելու», բայց եւ հիշեցրիք. «Թող աշխատեն նոր պահանջներով, կզգան զորու են՝ խնդրեմ, ո՞չ՝ թող իրենք եզրահանգեն»: Վերջնարդյունքում, մեղմ ասած, ջարդանմա՞ն չէ:**

— Կրկնեմ. ես չեմ եկել հեռացնելու, բացառելու կամ մերժելու: Ես ճանաչում ու գնահատում եմ բարձրակարգ մասնագետներին: Պարզապես նրանք ներկայանում են... դիմումներով:

— **Շարունակեմ միտքս. ի՞նչ եք կարծում, թիմով գալու ու թիմով գնալու «ընդերք» ունեցող կարծրատիպը չէ՞, որից կարող է գավառաբար տուժել մեր ասած բարձրակարգ մասնագետի սկսած գործը, եւ համոզվա՞ծ եք, արդյոք, որ փոփոխություններից իմացականի նժարներն ի վնաս քաղաքի չեն խոտորվի:**

— Նախ ես թիմ ասածը չեմ ընդունում, կասեի՝ համակիրներ: Եվ հետո երբ նույն այդ մասնագետն, ընկերներին «հավատարմության» ջգրված օրենքով, ինձ աներկբա դիմումով եւ ոչ թե համագործակցելու առաջարկով է ներկայանում, ուրեմն, կոնկրետ ինձ համար կասկածելի է՝ որքանո՞վ են նույնական նրա եւ ժողովրդի շահերը:

Ձեր հարցի ենթադրվող շարունակությանն ի պատասխան ասեմ, որ ես ամեն կերպ կջանամ վերացնել մեր փոքրիկ քաղաքի համակիրների «խարտեզի» անցանկալի բաժանումները: Քաղաքը մեկն է, ընդհանուր շահն էլ մեկը պիտի լինի: Մոտեցումներ, այո, այստեղ բազմակարծությունն ուսանելի է:

— **Գորիսյան «յուղոտ» թեմային սիրահար հանրապետական որոշ լրատվամիջոցներ արձանագրեցին՝ նախկին քաղաքապետի թիմը պարտվեց:**

— Կեղծ համեստություն չեմ սիրում. ես իմ ժողովրդի վստահության քվեն ստացա, բայց նրանք էլ պակասելի ձայն ստացան: Այդ «մենք»-ը ու «նրանք»-ը նույն Գորիս քաղաքի բնակիչներն ենք, ապրում ու աշխատում ենք կողք կողքի: Իսկ ինչ վերաբերում է նախկին քաղաքապետին՝ ԱԺ պատգամավոր Սուրեն Խաչատրյանին, ասեմ, որ մենք մարտական ընկերներ ենք եղել հակամարտության առաջին իսկ օրերից: Մոտեցումների ու գաղափարախոսությունների տարբերությունները բնավ էլ թշնամանք չեն ենթադրում: Երկուսս էլ շատ ծրագրեր ունենք, որոնք անպայման կձախողենք, երբ Կռիլովի հանրահայտ հերոսներին նմանվենք: Մենք իրավունք չունենք (երկուսիս էլ նույն ժողովուրդն է ընտրել) անձնական նկրտումները նախադասել: Հուսով եմ, որ մեր ժողովրդին օգտակար գործընկերներ կլինենք:

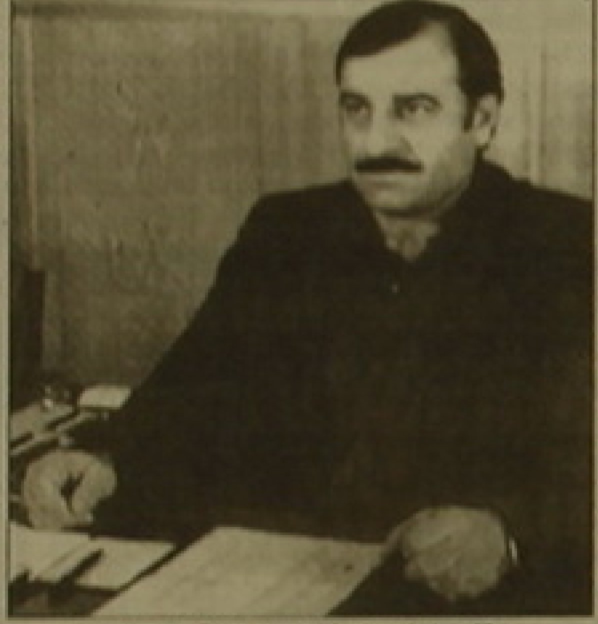

— **Քանի որ մեր ընտրվելուց դեռ հաշված օրեր են անցել, մեծ ծրագրերի ու անելիքների մասին զրույցը հետաձգելով, ցանկալի է իմանալ մոտակա ծրագրերի մասին:**

— Արդեն իսկ լուրջ ծրագրեր ենք մշակել (կան եւ պայմանավորվածություններ) օտարերկրյա ներդրողների հետ, փորձում ենք նպաստավոր ու շահագրգիռ պայմաններ ստեղծել առանձնապես մեր հայրենակից գործարարների համար: Ծրագրվում է բացել փոքր արտադրամասեր լայն պահանջարկ ունեցող արտադրանքով: Շուտով կսկսի աշխատել ադամանդի մշակության արտադրամասը: Աշխատանք կունենա 55 մարդ: Իսկ ինչ վերաբերում է նախկինում միութենական նշանակության լռված գործարաններին, ասեմ, որ նրանց արթնացնելը դժվար է ոչ միայն աղճատված արտաքին կապերի, այլեւ անվերահսկելի սեփականաշնորհման հետեւանքով: Երբեմնի հարյուրավոր բնակիչներ կերակրող գործարանները վերամասնագիտացմամբ թեկուզ, պիտի դադարեն առանձին մարդկանց անձնական գույքը լինելուց:

Ինչ վերաբերում է լուրջ խնդիրներ ունեցող գյուղատնտեսությանը, գործնականորեն կնպաստավորվեն համայնքի ենթակայության եւ գյուղատնտեսական մյուս կառույցների աշխատանքները, եւ նրանց դիտարկումները մեր հետագա գործունեության առանցքը կդառնան:

— **Հետաքրքիր է, ինչ կարելի է անել քաղաքի խմելու ջրի ներքին ցանցի նորացման ուղղությամբ, ցանց, որը 60 տարվա վաղեմություն ունի եւ հերթափոխող իշխանությունները, էստաֆետ որպես, փոխանցում են: Խոսքը մի ողջ քաղաքի ժառանգական առողջության է վերաբերում:**

— Իսկապես, օրախնդիր է: Կառավարություն է ներկայացված 1 մլն 900 հազար դոլար արժողությամբ ծրագիր, որի հաստատումով էլ 9 գոտիանոց ներքին ցանցի հարցը մեկընդմիշտ կլուծվի:

— **Հացահատիկի թվերը, մեղմ ասած, շատ համեստ են, որը ոչ կուշտ ձմեռ է ենթադրում:**

— Մինչ աշնանացանի ժամանակին ու գրագետ կազմակերպումը, որ երաշխիք է հաջորդ տարվա համար, կհոգամ, որ հացը սպառողին հասնի միայն սպառողական կոոպերացիայի միջոցով: Կվերահսկվի եւ վաճառք իրականացնող կենտրոնացված համակարգը: Հացի գինը կիջնի: Հրաշք խոստանալն անիրական է, բայց եղեք կտրուկ:

— **Ի՞նչ կասեք չխնամվածության մատնված մշակօջախների, մշակույթ ներուժի մասին:**

— Մեծ ու լուրջ խոսակցության նյութ է, բայց, կարծում եմ, առայժմ իրական է նրանց լուրջ մասնակցությունը միջազգային ծրագրերում ներգրավվելը, մինչ... տեսնենք:

— **Բալունցյան ավանդական օրերն ընտրություննե՞րն մատաղվեցին:**

— Ոչ, ավանդույթը չի խախտվի. հոկտեմբերին:

— **Ձեր ընտրվելու հաջորդ իսկ օրերից կարգի բերեցիք զբոսայգին եւ ուրախ դիսկոտեկներով տներից դուրս հանեցիք երիտասարդությանը: Սկզբին բնորոշ վաղանցիկ խայլ չէ՞:**

— Պատասխանը ժամանակին թողնենք:

— **Ո՞րն է սրտացավ, չտրված հարցը:**

— Զանգվածային լրատվական միջոցների մասին: ԶԼՄ-ներն իրենց ուշադրությամբ Երեւանն ասես նույնացնում են Հայաստանի հետ: Իսկ մարզե՞րը: Թե՞ երկրորդ դասի են եւ հասու չեն անգամ գիշերային «Հայլուր» ընկալելուն: Համաձայնեք, ճիշտ ու արդար չէ: Մարզերում նրանց շա՛տ «սիրելի» հերոսներն ու մյուսները այնքա՛ն լավ գործեր են հեղինակում:

Ես դեմ եմ [illegible]: Թող թերթի էջերում «սկիզբն» էլ երեւա, անհաջողը, իշխանավորի եւ սխալական լինելը երեւա: Այսքանը:

ԼԻԼԻԱ ՀՈՎԱՆԵՍՅԱՆ,
Գորիս

Մանրամասն քննելու ժամանակը

Սկիզբը էջ 1

— **Պարոն Թովմասյան, արդեն հայտնի՞ է, թե որտեղ է կայանալու դատավարությունը:**

— Այո: Դատավարությունն անց է կացվելու ՀՀ վճռաբեկ դատարանի դահլիճում:

— **Հաշվի՞ առնվե՞լ է այն հանգամանքը, որ դատավարությունը մեծ հնչեղություն ունի:**

— Ոչ միայն: Նաեւ տարածքի, դատական դահլիճի հնարավորությունները: Պետք է նկատի ունենալ, որ եւ մեղադրյալները, եւ վկաները, եւ տուժողներն ու նրանց ներկայացուցիչները անհամեմատ շատ են: Բացառված չէ, որ առ այսօր դատավարության ընթացքին ներգրավված մարդկանց թիվը, կողմերի ցանկությամբ, ավելանա: Սալաթիա-Սեբաստիա համայնքների առաջին ատյանի դատարանի շենքը չի կարող ապահովել ոչ միայն այսքան մարդկանց մասնակցությունը: Նաեւ կալանավորներին պահելու պայմաններն այստեղ բավարար չեն:

— **Վերջնականապես ճշտվա՞ծ է դատավարությունն սկսելու օրը:**

— Դատական նիստն սկսվելու է սեպտեմբերի 9-ին:

— **Հայտնի՞ են պետական մեղադրողի կամ մեղադրողների անունները:**

— Ես համապատասխան գրություն եմ ուղարկել հանրապետության դատախազություն, եւ այսօր ինձ հայտնի է պետական մեղադրողներից Միհայել Բաղիրյանը:

— **Դատավարությանը ներգրավված են 12 մեղադրյալ, 24 տուժող եւ 205 վկա: Ճի՞շտ են այս տեղեկությունները:**

— Այո, այդպես է:

— **Հատկապես վկաների թվի մեծությունը զարմացնում է:**

— Բացառված չէ, որ դատաքննության ընթացքում վկաների թիվն ավելանա: Նույնիսկ կարգով, կողմերի միջնորդությամբ, դատարանի նախաձեռնությամբ գուցեեւ նոր մարդիկ հրավիրվեն ու հարցաքննվեն:

— **Ովքե՞ր են մեղադրյալները:**

— Մեղադրյալները, որոնք արդեն կոչվում են ամբաստանյալներ, ինչպես ասացիք 12-ն են. Վանո Սիրադեղյան, Վահան Հարությունյան, Նորայր Թադեւոսյան, Սահակ Բալյան, Մկրտիչ Առաքելյան, Արթուր Շահբազյան, Արթուր Խաչատրյան, Մովսես Ներսիսյան, Հայկ Աղաջանյան, Երանոս Մելքոնյան, Գագիկ Պետրոսյան, Մուրադ Պաշոյան: Հավելենալի է, նրանք մեղադրվում են ՀՀ քրեական օրենսգրքի տարբեր հոդվածներով:

— **Ձեզ արդեն հայտնի՞ է, թե ովքեր են ներկայանալու դատարան որպես տուժողներ կամ նրանց ներկայացուցիչներ:**

— Խնդրեմ. Կիմ Բալայան, Հարություն Սուքիասյան, Վահան Խաչատրյան, Սերժ Ջիլավյան, Օլեգ Իսահակյան, Կարեն Պանդիկյան, Գուրգեն Եղիազարյան... Տուժողներին եւ մեղադրյալներին արդեն հուշաթերթիկներ ուղարկվել են: Կուղարկվեն նաեւ ծանուցագրեր, որոնցում նշված կլինի, թե երբ եւ ուր ներկայանան:

— **Հավանական է, որ Ձեր թվարկած անուններն արդեն հայտնի են. նրանք կամ սպանվածների հարազատներն են, կամ այնպիսի մարդիկ, որոնց նկատմամբ մահափորձեր կամ բռնարարքներ են գործադրվել ըստ ՀՀ դատախազության քննչական վարչության ներկայացրած մեղադրական եզրակացության: Մինչեւ օրս որեւէ մեկից դատարան չներկայանալու գրություն ստացվե՞լ է:**

— Ոչ: Բացառապես ոչ մեկից այդպիսի գրություն չի ստացվել: Դատական նիստին պետք է ներկայանան բոլոր հրավիրյալները, նաեւ նրանք, ովքեր ապրում են Հայաստանի սահմաններից դուրս: Այս իմաստով բացառություն չի կազմելու նաեւ Սերժ Ջիլավյանը:

— **ՀՀ քրեական օրենսգրքի ո՞ր հոդվածներով է մեղադրվում Վանո Սիրադեղյանը:**

— ՀՀ քր. օր.-ի 72-րդ հոդված (բանդիտիզմ), 17-95 հոդված (սպանության դրդիչ կամ կազմակերպիչ), 18-րդ հոդվածի 3-րդ մաս (դա կաշառքի մասին հոդված է), 182-րդ հոդվածի 1-ին մաս (պաշտոնական դիրքի չարաշահում), 13-96 հոդվածի 2-րդ մաս (հափշտակման դրդիչ կամ կազմակերպիչ)... Յուրաքանչյուր դրվագով մեկ հոդված:

— **Ձեզ արդեն հայտնի՞ են այն դատապաշտպանները, ովքեր պաշտպանում են մեղադրյալների շահերը:**

— Նրանք են Ռուբեն Ռոստոմյանը, Տիգրան Ջանոյանը, եւս 2-3 փաստաբաններ, ընդամենը 5 դատապաշտպան (այս մարդիկ պաշտպանում են Վանո Սիրադեղյանի շահերը): Ռուբեն Բալաբանյանը պաշտպանելու է Վահան Հարությունյանի եւ Սահակ Բալյանի շահերը: Ներգրավված են նաեւ փաստաբաններ Արամ Կարախանյանը, Սոս Մկրտչյանը, Սերգեյ Պողոսյանը, Հայկ Հարությունյանը եւ ուրիշներ:

— **Ինչպե՞ս եք գնահատում դատապաշտպանների այս «բանակը»:**

— Բոլորն էլ հմուտ, ճանաչված, փորձառու, գիտուն, խելացի փաստաբաններ են: Թող չափազանցություն չթվա, երբ ասեմ, որ բոլորն էլ ընտրյալներ են:

— **Արդեն ծանոթացե՞լ եք գործին:**

— Շարունակում եմ ծանոթանալ: Ինձ է հանձնվել 42 հատորից կազմված մի գործ, որից 2 հատորը միայն մեղադրական եզրակացությունն է: Ես ուսումնասիրել եմ քրեական այս գործը եւ չեմ կարող ասել՝ ո՞վ է մեղավոր, ո՞վ է անմեղ: Իմ վերջնական կարծիքը պարզ կլինի այն ժամանակ, երբ դատարանը կընդունի համապատասխան փաստաթուղթը՝ որոշում, դատավճիռ կամ այլ փաստաթուղթ:

— **Ձեր կարծիքով, որքա՞ն է տեւելու դատավարությունը, եթե հաշվի առնենք այն հանգամանքը, որ 42 հատորանոց գործ է հանձնվել Ձեզ, դատավարությունում ներգրավված են այդքան շատ մարդիկ:**

— Ես աշխատելու եմ իմ սովորական աշխատաոճով: Ես կարծում եմ, որ շատ երկար չի տեւի: Բայց դատավարությունների ժամանակը հաճախ դատավորի, դատախազի կամ մասնակցի կամքից կախված չէ:

— **Ինչո՞ւ գործը հատկապես եկավ Սալաթիա-Սեբաստիա համայնքների առաջին ատյանի դատարան եւ ինչո՞ւ հատկապես Դուք ընտրվեցիք այս դատավարության նիստերի նախագահ:**

— Այդ հարցին ստույգ պատասխան կարող է տալ միայն ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախագահը: Գործը Սալաթիա-Սեբաստիա համայնքների դատարանին է տրվել օգոստոսի 11-ին: Դատարանի նախագահ Տիգրան Պետրոսյանը օգոստոսի 12-ին հանձնել է ինձ:

— **Դժվար չի՞ լինելու Ձեր գործը, չե՞ք վախենում այսպիսի ծանր բեռից:**

— Ի՞նչ է նշանակում վախենալ: Աշխատանք է, պետք է կատարվի: Եվ կկատարվի օրենքների անխախտ պահպանմամբ:

— **Այսպիսի դատավարությունների ժամանակ անկասկած դժվար է լինում դատավորի վիճակը: Ինչպիսի որոշում ու դատավճիռ էլ ընդունվի, միեւնույն է, դժգոհ կողմ կլինի:**

— Թե ինչ կլինի այս դատավարության ընթացքում եւ ավարտից հետո, չեմ կարող ասել: Միայն նշեմ, որ իմ դատավորական գործունեության ընթացքում ծայրահեղ դժգոհություններ չեն եղել:

— **Ինչպե՞ս եք ընդունում մամուլում եղած հրապարակումները (խոսքը վերաբերում է «Նորաթերթի» եւ «Իրավունքի» հրապարակումներին):**

— Ցանկալի չէին, ճիշտ չէին:

— **Քրեական գործի դատաքննությունը կարո՞ղ է վերածվել քաղաքական դատավարության:**

— Ես ստացել եմ քրեական գործ եւ քննվելու է միայն որպես քրեական գործ: Քաղաքական դատավարություն ես այդպես էլ չեմ պատկերացնում:

— **Հեռախոսազանգեր, միջնորդություններ, ճնշումներ կամ սպառնալիքներ եղե՞լ են:**

— Առ այսօր ոչ սպառնալիքներ են եղել, ոչ սպառնացող, ոչ զանգահարող, առավել եւս զենքով ոչ ոք ինձ չի մոտեցել: Ոչ մի այդպիսի բան չի եղել: Չգիտեմ ինչու, կարծում եմ, որ չի էլ լինի: Ոչ մի հանձնարարություն կամ թելադրանք էլ չի եղել: Ամեն ինչ արվել է օրենքի սահմաններում:

— **Որքան գիտենք, բաց դատավարություն է լինելու: Հավանաբար «ժուռնալիստական հարձակումների» եք ենթարկվելու: Ինչպե՞ս եք դիմանալու այս «հարձակումներին»:**

— Շատ հանգիստ: Կազմակերպչական հարցերից բացի ուրիշ ոչ մի հարցի չեմ պատասխանում եւ չեմ պատասխանելու: Թե ժուռնալիստները, թե դատավարության ներկաները ինչպիսի գնահատականներ կտան՝ իրենց գործն է: Դատավորի գնահատականը լինելու է վերջում: Նույնիսկ կողմերը կարող են տեղում գնահատական տալ, որին դեմ եմ (պրոֆեսիոնալ փաստաբանները չպետք է շտապողականություն դրսեւորեն): Վերջնականը դատարանի վճիռն է:

Իրադարձությունները, հավանաբար, բնականոն են զարգանում: Համբերատար սպասենք:

digitised by A.R.A.R.@

OPEC

Նավթի գները կրկին աճելու են

Նավթ արտադրող խոշորագույն երկրներից 3-ը համաձայնել են, որ մինչև առաջիկա մարտի վերջը նվազեցնելու են իրենց արտադրությունը: Այս քայլով նրանք փորձում են պահպանել գների վերջին բարձրացումը: Համաձայնությունը կայացել է Կարակասում՝ Վենեսուելայի, Սաուդյան Արաբիայի և Մեքսիկայի նավթի նախարարների հանդիպման ընթացքում: Ըստ այդմ, 3 երկրները օրական իջեցնելու են իրենց արտադրությունը 2,2 մլն բարելով: Անցյալ մարտից համաշխարհային նավթագները կրկնակի աճել են մի խանի գործոնի շնորհիվ, որոնցից է՝ «Նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության» (ՕՊԵԿ) անդամների անցյալ գարնան համաձայնագիրը՝ իրենց արտադրությունը նվազեցնելու մասին, որին միացել էին այլ երկրներ նույնպես:

Ա. Մ.

«Ջերմոցային էֆեկտի» նվազեցման նոր եղանակ

Նավթային ընկերությունների առջև անխուսափելիորեն ծառանում է ածխաթթու գազի խնդիրը: Բանն այն է, որ նավթի կամ գազի արդյունահանումը ծեսայես ուղեկցվում է ածխաթթու գազի, մեթանի, էթանի անցանկալի արտանետումներով: Վերջիններս ուժեղացնում են այսպես կոչված «ջերմոցային էֆեկտը»՝ մոլորակի մթնոլորտի տաքացումը: «Ջերմոցային էֆեկտի» վերաբերյալ Կիոտոյում (Ճապոնիա) ստորագրված նոր միջազգային գրով պահանջվում է, որպեսզի նավթային ընկերություններն այս կամ այն ձևով լուծեն արտանետումների խնդիրը:

Նիգերիայում «Էլֆ» և «Շել» ֆիրմաների նավթային համալիրներն արտազատում են խոշորածավալ գազախառնուրդներ, որոնք մինչև վերջերս արհեստականորեն այրվում էին: Բայց այժմ դա համարվում է վնասարարություն, քանզի այդ «ավելորդ» գազախառնուրդների էներգետիկ արժեքը հասնում է արդյունահանվող նավթի էներգետիկ արժեքի մինչև 20 տոկոսին: Ուստի նավթային ընկերությունները որոշեցին կառուցել գազի հեղուկացման գործարան 3,8 մլրդ դոլար արժողությամբ: «Էլֆ» ընկերության հետազոտությունների գծով փոխտնօրեն Պիեռ Դյուրանը «Պուեն» հանդեսի թղթակցին հայտարարեց, որ դրա շնորհիվ տեղացի ստվար բնակչությունը վարողամում է օգտվել գազից: Ցավոք, նավթաշերտերից շատերը հեռու են մեծ խողովակներից, և դա անհնար է դարձնում գազի առաքումները:

Տվյալ դեպքում առավել նպատակահարմար է արտանետվող գազերի հեռացումը համալիրի մեջ: «Էլֆը» հենց այդ տեխնիկան է կիրառում Կոնգոյի «Նկոսա» համալիրում, որտեղ առկա են երկրաբանական համապատասխան պայմաններ:

Գազագործները ևս ածխաթթու գազի հեռացում են իրականացնում՝ գազի համալիրներում մեծ խառնուրդով արտազատվող այդ գազից ազատվելու համար: «Սթաթոյլ» ֆիրման «Էլֆի», «Էսսոյի», «Տոտալի» հետ մեկտեղ շահագործում է Նորվեգական Սլեյփներ համալիրը, որտեղ արտազատվող մոտ մեկ մլն տոննա ածխաթթու գազի մեծ մասը ներմղվում է քարաղանց ավազաքարի շերտի մեջ, որը ծովի մակարդակից 800-1000 մետր խորության վրա է: Ներմղիչ սարքավորումների ընդհանուր արժեքը 400 մլն դոլար է:

Եվրամիության ֆինանսավորած մի հետազոտության տվյալների համաձայն, այդ եղանակով հնարավոր է Հյուսիսային ծովի տակ կուտակել 800 մլրդ տոննա ածխաթթու գազ, այսինքն՝ 266 անգամ ավելի շատ, քան Եվրոպայի բոլոր երկրների տարեկան արտանետումները: Դա զգալի չափով կնպաստի մոլորակի կլիմայի ջերմացմանը:

Պ. Ք.

ԱՄՆ-ում նախագահական ընտրարշավը դեռ պաշտոնապես չի սկսվել, բայց նախագահության թեկնածուներն անհամբերությամբ փորձում են բացահայտել առաջատարներին: Օգոստոսի 2-րդ տասնօրյակում՝ ընտրարշավի մեկնարկից շուրջ 6 ամիս առաջ, Այովայի նահանգում հանրապետական կուսակցությունն անցկացրեց ԱՄՆ-ի ռեյտինգային ընտրություններ (արդյունքները լուսաբանում էր 600 լրագրող): Ընտրություններին մասնակցում էր 25000 մարդ: Նախկին նախագահ Բուշի որդին՝ Ջորջ Վ. Բուշը, որը հանրապետական կուսակցության 10 թեկնածուների առաջատարն է, ընտրությունների ընթացքում ստացավ ձայների 31 տոկոսը: Միլիարդատեր Սթիվ Ֆորբսը, որն այդ միջոցառման օրերին ա-

ԱՄՆ. ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆՆԵՐ

«Փորձնական» ընտրություններում հաղթեց Բուշի որդին

-ռաջատարական կյանքի յուրօրինակ միջոցառումներից մեկը սեփական թեկնածուների այսպես կոչված թվացյալ ընտրություններ:

Հանրապետական կուսակցության այս նախաձեռնության սկզբնական նպատակը եղել է միջոցների հանգանակումը, բայց ժամանակի ընթացքում այն դարձավ նաև թեկնածուների ձայների գնման միջոցառում: Այս տարի կուսակցությունն Այովայի գյուղատնտեսական կենտրոն Էյմսում փառատոն կազմակերպեց մի խոշոր տոնավաճառ, որտեղ բոլոր ցանկացողները կարող էին 25 դոլար վճարելով նշել, թե հանրապետական թեկնածուներից ում են նախընտրում: Նահանգում առաջա ընտրողների ձայները ձեռք բերելու նպատակով թեկնածուները սովորաբար նրանց տեղափոխում են ավտոբուսներով, ամերիկյան ժողովրդական խաղերի երաժշտության անվճար համերգներ կազմակերպում և փոքրիկ նվերներ բաժանում:

Այովայի նահանգում այս անգամ անցկացված թվացյալ ընտրությունների մեծ մասից ցաց էր ծախսել, ձայների 20 տոկոսով զբաղեցրեց երկրորդ տեղը: Նախագահական ընտրարշավի միակ կին թեկնածուն՝ Էլիզաբեթ Դոուլը, 14 տոկոսով հայտնվեց երրորդ տեղում:

«Այս ընտրությունների արդյունքների հիման վրա դժվար է սույց կանխատեսումներ անել, բայց թեկնածուներից յուրաքանչյուրը կարողանում է պարզել իր տեղն ու հնարավորությունները», ասում է Սոնտանայի նահանգապետ Մարկ Ռեյսիկոտը: Իր հերթին «Պուեն» հանդեսը նշում է, որ Թենեսիի նախկին նահանգապետ Լամար Ալեքսանդրը և Ջորջ Բուշի փոխնախագահը եղած Դեն Քուեյլը, որոնք ֆլերակության արդյունքներով եզրափակում են հանրապետական տասնյակը, այժմ ստիպված են վերանայել իրենց թեկնածության նպատակահարմարության հարցը: Իսկ եթե նրանք այնուամենայնիվ չուզենան հանել իրենց թեկնածությունները, նրանց ընտրարշավների ֆինանսավորումը պարզապես կդադարեցվի:

Պ. Ք.

ՇՐՋԱՆ

Այլևս տեղ չկա՞ Թուրքիայի բանտերում

Շինարարության ոլորտում թերացման մեղադրանքներով ազատազրկված բույժ կապալառուները բացառվել են համաներումից, որն ընդգրկել է հազարավոր կալանավորների: Բանն այն է, որ բուրքական խորհրդարանը համաձայնել է ազատ արձակել նվազ վտանգավոր հանցագործություններ մեջ մեղադրված բանտարկյալներին, այդ թվում՝ փոքրահասակ պատանիներին: Մինչ այս որոշման ընդունումը, օրենսդիր մարմինը, բանտերում բանտարկյալների բանակումը թեթևացնելու նպատակով, ծնարկում էր միջոցառումներ ձեռնարկելու հնարավորությունը: Օգոստոսի 28-ին Թուրքիայի արդարադատության նախարար Հիքմեթ Սամիթյուրքը հայտարարել է, որ առաջիկա 20 օրում ազատվելու է 26 հազար հոգի, իսկ հետագա մի քանի տարիներին բաց է թողնվելու ևս 36 հազար մարդ, այդ թվում՝ ոճրագործներ: Այնուհանդերձ, համաներումը չի տարածվում շուրջ 10 հազար նուրդ «անբասրողականների» վրա, ինչպես հաղորդել է BBC-ն:

Իրանն ուզում է օգնել Թուրքիային, բայց ինչպե՞ս

Բաղդադը հայտնել է, որ Թուրքիային ծառայարարելու է 10 մլն դոլարի նավթ՝ իբրև օգնություն երկրաշարժից հետո: Սակայն Իրաքի նախարարների խորհրդի հայտարարության մեջ չի նշվել այս նվիրատվությունը վերաբերող ՄԱԿ-ի համաձայնության մասին, ոչ էլ այն ժամկետը, որում սկսվելու է նավթի առաքումը Թուրքիա: Հայտնի է, որ նավթի արտահանման առնչությամբ Իրաքը ենթարկվում է սահմանափակումների, որպես մի մասը միջազգային այն պատժամիջոցների, որոնք 1991 թ. Ծոցի 2-րդ պատերազմից հետո պարտադրվեցին ՄԱԿ-ի միջոցով:

Իշխանություն սասանող տուրքինը

Շաբաթ օրը՝ հրեաների կրոնական հանգստյան օրը, Իսրայելում հարվեց մի մեծ տուրբինի տեղափոխման պատճառով ծագած քաղաքական ճգնաժամը: Ըստ հուդայական ուսմունքի, աշխատանքն արգելվում է շաբաթ օրերին: Իսկ այդ տուրբինը Թել Ավիվից Աշկալոն փոխադրելու «սրբապիղծ» արարքը առաջացրել էր ծայրահեղ օրթոդոքս 2 կուսակցությունների բուռն զայրույթը, որոնք սպառնացին դուրս գալ Եհուդ Բարաքի գլխավորած իշխող կոալիցիայից: Սակայն վերջին պահին վարչապետ Բարաքը կարողացավ հասնել միջին լուծման՝ այդ գործողությունը իրականացնելով «ոչ հրեա» բանվորների միջոցով: Դիտորդներն ասում են, որ նշյալ տարաձայնությունը ցույց տվեց Բարաքի իշխող դաշինքի փխրունությունը, որն ընդամենը հուլիսին է ստանձնել երկրի ղեկը:

Ա. Մ.

Երկրաշարժի հետևանքով անօթևան է մնացել շուրջ 600 հազար մարդ

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ամերիկայի ձայնը», անդրադառնալով օգոստոսի 17-ին հյուսիս-արևմտյան Թուրքիայում տեղի ունեցած երկրաշարժի հետևանքներին և հենվելով ՄԱԿ-ի և բույժ պաշտոնյաների տվյալների վրա, տեղեկացնում է, թե հիմնական առաջնահերթ խնդիրը շուրջ 600 հազար անօթևան մնացած մարդու համար ապաստան գտնելն է: Վերականգնողական աշխատանքների համար կպահանջվի ծախսել 10 միլիարդ դոլար: Եվրամիությունը պատրաստ է ավելի քան 40 միլիոն դոլար տրամադրել վերակառուցմանը օգնելու համար:

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ

Գնչուները խուճապի մատնեցին ֆիններին

Ֆինլանդիայի կառավարությունը որոշել է առաջիկա յոթ ամիսներին Սլովակիայի քաղաքացիների այցելությունը թույլատրել միայն մուտքի վիզաներով: Պատճառն այն է, որ հունիսի վերջերից Բրատիսլավայից եկած հարյուրավոր գնչուներ խուճապահար են արել ֆիններին, որոնք առանց այդ էլ չէին փայլում օտարասիրությամբ: «Հելսինկին սանոմատ» օրաթերթը կառավարության որոշումը գնահատել է որպես «տխուր, բայց անհրաժեշտ միջոցառում»:

Վերջին ամիսներին մոտ 1100 գնչուներ Ֆինլանդիայում քաղաքական ապաստան են խնդրել, պնդելով, թե իրենք ցեղախտրության են ենթարկվում Սլովակիայում: Բայց Ֆինլանդիան, որտեղ արդեն իսկ 10 հազարանոց գնչուական համայնք կա, նախընտրում է Սլովակիայի իշխանությունների պաշտոնական վարկածը, որի համաձայն Բրատիսլավայից փախած գնչուներն իրականում լոկ տնտեսական փախստականներ են: Սլովակիան ձգտում է անդամակցել Եվրամիությանը: Այդ պատճառով նա չի ուզում վարկաբեկվել և մեղմացնում է գույները: Իսկ անորոշության մեջ հայտնված Ֆինլանդիայի կառավարությունը ժամանակավորապես մուտքի վիզա մտցրեց՝ ելնելով նաև սեփական շահերից: Միաժամանակ Ֆինլանդիայի վարչապետը լռնացավ Սլովակիային նախազգուշացնել, որ նրա Եվրամիությանն անդամակցելը կարող է դժվարանալ, եթե գնչուների հանդեպ վերաբերմունքը չբարելավվի: «Պուեն» հանդեսը նշում է, որ Ֆինլանդիայի կառավարության որոշման առնչությամբ կրկին օրակարգում է հայտնվել եվրոպացի գաղթականների հարցը: Կոսովոյի առաջին ռմբակոծումներից հետո ֆինները հայտարարել էին, թե պատրաստ են ընդունել 50 գաղթականի, բայց ի վերջո ընդունեցին 1000 կոսովցիների:

ՏԱՐԱՆՈՑ

Քլինթոն՝ կոկաին չեմ օգտագործել ողջ կյանքում

«ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը երբեք կոկաին չի օգտագործել՝ չնայած Տեխասի նահանգապետ Ջորջ Վ. Բուշի պնդումների», հայտարարել է Սպիտակ տան խոսնակը: Ըստ որում, նա բացահայտ չի օգտագործել իր ամբողջ կյանքի ընթացքում», շեշտել է նա:

Հակառակ այս հայտարարության, 2000 թ. նախագահական ընտրություններին հանրապետական թեկնածու Ջորջ Վ. Բուշը մերժել է պատասխանել այն հարցին, թե երբևէ կոկաին օգտագործե՞լ է՝ սահմանափակվելով միայն այն հայտարարությամբ, թե բացահայտ չի օգտագործել վերջին 25 տարիներին: 1992-ին, երբ Քլինթոնն էր առաջին անգամ իր թեկնածությունը դրել նախագահական ընտրություններին, նման հարցին պատասխանել էր. «Փորձել եմ մեկ անգամ մարիխուանա ծխել, բայց չեմ կարողացել»:

Սակայն «Վաշինգտոն փոստը» հինգշաբթի օրը մեջբերել էր կարարեի նախկին պարուհի, Քլինթոնի հետ երկարատև սիրային կապի մեջ եղած Ջենիֆեր Ֆլաուերսի այն պնդումը, թե Բիլը մի անգամ իրեն խոստովանել է, որ կոկաին է օգտագործում:

Կոկաինի գործ է անում նաև ամերիկացի դիվանագետի կինը

Ամերիկացի ռազմական հետաքննիչները ձերբակալել են ԱՄՆ առօրինաբար կոկաին տեղափոխող մի կազմակերպության, որի կենտրոնը Կոլումբիայի մայրաքաղաք Բոգոտայում Միացյալ Նահանգների դեսպանատունն է: Նրանք ռազմական փոստով փաթեթներ տեղափոխելու մեղադրանքով ձերբակալել են Կոլումբիայում ԱՄՆ-ի ռազմական կցորդ Ջեյմս Հայարի կնոջը՝ Լորի Հայարին: Տիկին Հայարը մեղադրվում է 235 հազար դոլար ընդհանուր արժողությամբ մոտ 1 կգ թմրադեղ առաքելու վեց ծանրոցներով ԱՄՆ ուղարկելու համար: Չնայած գնդապետ Ջեյմս Հայարի նկատմամբ որևէ մեղադրանք չի ներկայացվել, այնուամենայնիվ, նա աշխատանքից ազատվելու խնդրանք է ներկայացրել:

Նախկինում նույնպես զինվորական Լորի Հայարը Բոգոտա էր ժամանել մեկ տարի առաջ: Ըստ դատարանի տրամադրած տեղեկությունների, նա ժամանելուց հետո սկսել է այցելել Կոլումբիայի մայրաքաղաքի հյուսիսում գտնվող չքավոր Սոնա Ռոսա թաղամասը: Այս տարվա ապրիլից նա պարբերաբար 6 անգամ Նյու Յորք է ուղարկել կոկաին պարունակող ծանրոցներ՝ դրանք հայտարարելով որպես խաղալիքներ, սուրճ և հուշանվերներ: Հայարը խոստովանում է, որ ծանրոցներն ինքն է ուղարկել, սակայն պնդում է, որ նրանց պարունակության մասին ոչինչ չի իմացել, գրում է Ինտերֆաքսը:

Ար. Մ.

digitised by A.R.A.R.@

1978-ի անձրեւոտ մի օր, երբ սիրահարված աղջիկները բանաստեղծություններ էին տկտկացնում գրամեքենաներով, իսկ այրի տղամարդիկ՝ բանաստեղծություններ գրում, երբ աշխարհի բոլոր հաշվապահները գրանցում էին ծնունդներն ու Տայվանի դաշտերից հավաքված բրինձը, երբ հեռուստատեսությունն ու թերթերն աղմկում էին, գետնահարկ մի սրճարանում սպիտակ, բայց արդեն մաշված

Չկան, չպիտի լինեն պարապ օրեր

անձրեւաթիկնոցով, փառահեղ մեխերով մի ծերունի մեկի հետ զրուցում էր:

Մենք փոքր ժողովուրդ ենք, եւ երբ մերոնցից երկու հոգի հանդիպում են, արդեն խրախճանություն է: Մենք մեր շուրջը մշտապես փնտրում ենք մեկին, ում հետ մեր լեզվով խոսենք:

– Այնտեղ, ուր ես ապրում եմ,- ասում էր ծերունին,- տղամարդիկ կանանցից աշխատանք չէին խլում, ուտում էին ժամանակին, երբ ոչինչ չէին ունենում ուտելու՝ չէին ուտում, բայց չէին գողանում ու ծեծ չէին տալիս ուրիշներին: Գնում, խաղողի այգիներում բանվոր էին վարձվում: Ու խաղողաքաղի ժամանակ, ծանր զամբյուղը լցնելիս, մեկ-երկու հատ քաղցր խաղող էին ուտում:

– Ուրեմն գողանո՞ւմ էին,- հարցնում էր ծերունու դիմաց նստած ակնոցավոր երիտասարդը:

– Չէ, գողություն չէր, բնավ էլ գողություն չէր... Որ գողություն լիներ, ես անմիջապես կզգայի: Դա գողություն չէր:

– Ձերոնք իսկապես քաղաքակիրթ մա՞րդ են:

– Այո, անչափ քաղաքակիրթ: Մենք պզտիկ, պզտիկ պատմություններ ենք պատմում իրար, իսկ երբ այդպիսի պատմություններ չեն լինում այլեւս, սկսում ենք հնարել: Օ՜, ինչպիսի փառավոր պատմություններ ունենք հնարած: Ֆրեզնո քաղաքի մեջ Բիթլիսի, Մուշ, Խարբերդի խոսքն ու զրույցն էր ամենուր, փողոցներում, բակերում, սրճարաններուն մեջ: Ջարդեն փախած հայեր պզտիկ ուրախություններու վրա անանկ կխնդային, անանկ կղռռային, որ ամբողջ փողոց, ամբողջ թաղ կըսեներ: Տեղացիներ կզարմանային, կնեղվեին, է՜, մեզի ինչ, մենք կխնդայինք, կղռռայինք... Հայ իր բոլոր դժբախտություններու մեջ կատակ կսիրե, կոմիկը կսիրե, որովհետեւ լավատես է:

– Իսկ ինչո՞ւ էիք այդպիսի բաներ անում՝ չեղած-չպատահած պատմություններ հնարում:

– Մենք պզտիկ ժողովուրդ ենք: Իսկ պզտիկ ժողովուրդներու ցավը մեծ կըլլա: Կամոքն Աստծո մեր տառապանքը վերջ չունի: Աղետն ու արհավիրքը, վիշտն ու ցավը, սարսափն ու տառապանքն անպակաս են եղել մեզնից, հաճախ ենք հուսահատության ու խելագարության դուռը հասել, բայց, միեւնույն է, Աստծո անունը մեր շուրթերից չի իջել: Ու մեր Աստված մեզ պահել, մեր Աստված մեզ ասել է. «Ավելի շատ ծիծաղեք, ավելի շատ խնդացեք, կոմիկ պատմություններ ըրեք, որ խելագարութենե փրկվեք»: Է՜, մենք էլ կխնդայինք:

– Բացի ուրախությունից՝ ոչինչ ավելի չէի՞ք ուզում:

– Դա... Փող կուզեինք ու սեր:

– Եվ ի՞նչ. սեր ու փող ունեցա՞ք այդ պատմությունները հնարելով:

– Փող շատ ունեցանք: Շատ ունեցանք ու շատ մսխեցինք, բայց կրկին շատ ունեցանք: Նորեն մսխեցինք: Եկավ մի ժամանակ, երբ փողի արժեքը բնավ մոռացանք:

– Իսկ սե՞րը,- տագնապած հարցրեց ակնոցավորը:

– Սերը... Օ՜, սերը...,- ծերունու ձայնը դողաց:- Սերը տխուր եւ լուսավոր բան է: Սերը չկորցրինք: Սերը կորցնել չի լինի: Երբ ունես, չես կորցնի երբեք: Մեզ մոտ մի տղա էր ապրում, փառավոր անուն ուներ՝ Թոռ Թրեյսի: Ինքն էլ փառավոր տղա էր: Իր մեջ սեր ունեցավ ու այս սերը բնավ չկորցրեց: Մինչեւ հիմա քայլում է փողոցներով, եւ իր սերն իր հետ է: Որոշ մարդիկ վախենում են նրան հանդիպելիս, որովհետեւ նրանց թվում է, թե Թոռի հետ փողոցով վագր է անցնում: Բայց դա սերն է, որ երբեք չի լքում նրան... Է՜, ինչքա՜ն ժամանակ է անցել:

– Պատմիր քո հոր մասին,- խնդրեց ակնոցավորը:

«- Իմ հայր բանաստեղծ էր: Ես անոր չեմ հիշեր, չորս տարու մանչ էի, երբ մեռավ: Երբ մեծցա ու պատկերին նայեցա՝ բանաստեղծ էր...

Մայրս կպատմեր. օր մը տունը ոչ ալյուր կար, ոչ բրինձ, ոչ յուղ: 65 սենթ դրամ կար: Հայրս կառնե այդ դրամ, կերթա, որ ֆիչ մը ալյուր, ֆիչ մը բրինձ, ֆիչ մը յուղ բերե: Կերթա, իրիկուն կըլլա, կուգա տուն, ոչ ալյուր է բերեր, ոչ բրինձ, ոչ յուղ...

– Ի՞նչ ըրիր դրամ,- կհարցնե մայրս:

– Մարդ մը տեսա,- կըսե,- ձեռքը պարզեր էր ինծի, տվի անոր:

– Է, վեց սենթ տայիր, տասը սենթ տայիր, տասնվեց սենթ տայիր, ինչո՞ւ բոլոր տվիր...

– Ի՞նչ գիտնամ, բոլոր տվի...

– Հոգ մը ընեմ,- կըսե մայրս,- տանը մեջ ֆիչ մը ալյուր, ֆիչ մը բրինձ, ֆիչ մը յուղ կգտնեմ...»:

...Ուրիշ բան ըսեմ.

«Մի երեկո հորս կրտսեր եղբայր Սեդրակը հեծանիվը նստած փողոցով գնաց իջավ: Նա հեծանիվի ոտնակը դեմ տվեց փայտե մայթեզրին ու մոտեցավ:

– Ինչո՞ւ ես այդպես մտահոգ,- ասաց նա:

– Առաջ մենք որտե՞ղ ենք ապրել,- հարցրի ես:

– Դու ծնվել ես այստեղ,- պատասխանեց նա:- Դու քո ամբողջ կյանքն այս հովտում ես ապրել:

– Իսկ որտե՞ղ է ապրել իմ հայրը,- հարցրի ես:

– Հին երկրում,- ասաց նա:

– Քաղաքի անունն ի՞նչ էր:

– Բիթլիս:

– Քաղաքը որտե՞ղ էր:

– Լեռներում: Լեռներում էր կառուցված:

– Իսկ փողոցնե՞րը:

– Փողոցները քարերով էին սալարկված, ծուռումուռ էին ու նեղ:

– Հորս Բիթլիսի փողոցներում հիշո՞ւմ ես:

– Իհարկե, նա իմ եղբայրն էր:

– Դու նրան տեսե՞լ ես,- հարցրի ես:- Դու հորս տեսե՞լ ես լեռներում կառուցված քաղաքի փողոցներով քայլելիս:

Ես վեր կացա, աստիճաններից ցած թռա ու քայլեցի տան առջեւ: Տնից հեռացա, հետո շրջվեցի ու ետ դարձա:

– Նա այստե՞ղ էր քայլում,- հարցրի ես:- Դու նրան տեսե՞լ ես հին երկրում քայլելիս՝ հորս:

– Իհարկե: Նա իմ ավագ եղբայրն էր: Ես նրա հետ շատ եմ քայլել:

– Դու հորս հետ քայլե՞լ ես,- հարցրի:- Նա ի՞նչ էր խոսում:

– Ճիշտն ասած,- ասաց հորս կրտսեր եղբայրը,- նա առանձնապես շատ չէր խոսում:

Այս զրույցը 1978-ի՞ն եղավ, թե՞ ամեն օր է:

Վիլյամ Սարոյան անունով փառահեղ մարդու ծննդյան ամեն մի օրը: Ու թող ոչ ոք չանի, թե այդ օրը օգոստոսի 31-ն է: Ինքը կասեր. «Այդպիսի բան չըլլա...», որովհետեւ ոչ մի օր չպետք է պարապ լինի Սիրուց:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ԿԻՆՈԱՇԽԱՐՀ

ՄԳՄ-Կոպոլա համագործակցություն

«Արմինյն միրոր-սփեկթեյթր» շաբաթաթերթը տեղեկացնում է, որ ըստ կինոաշխարհի նորությունների մոտիկից ծանոթ մի անձնավորության, աշխարհում խոշորագույն ֆիլմադարանն ունեցող Մետրո-Գոլդուին-Մայեր ընկերությունը առաջարկել է ճանաչված ռեժիսոր Ֆրենսիս Ֆորդ Կոպոլային ընդունելու բարձր մակարդակի գործադիր մի պաշտոն:

Կոպոլան, որն արդեն մասնակցում է ՄԳՄ-ի վարչական խորհրդի նիստերին, քննարկում է իր «Ամերիկն Զոետրոպ» կինոընկերության եւ ՄԳՄ-ի սերտ համագործակցությամբ ֆիլմեր արտադրելու հնարավորությունները:

Կոպոլան, որն աշխարհին ծանոթ է դասական դարձած իր «Կնքահայրը» եւ «Ապոկալիպսիսն այժմ» ֆիլմերով, խոստացել է հանձն առնել ստեղծագործական մասը, մինչ մեկ ուրիշ անձնավորություն պետք է հետեւի նորաստեղծ համատեղ բաժանմունքի առօրյա գործողություններին:

Բանակցությունները մաս են կազմում Կոպոլայի նման տաղանդներին ներգրավելու ՄԳՄ-ի նախագահ Ալեքս Եմենիջյանի եւ փոխնախագահ Քրիս Մկգուրկի մշակած նոր ռազմավարության: Այդ երկուսը ՄԳՄ-ի գործադիր մարմնում իրար միացան անցյալ ապրիլին եւ նպաստավորեցին «Յունայթիդ Արթիսթս»-ը դարձնել անկախ ֆիլմարտադրողների կողմից համեմատաբար փոքր բյուջեով ֆիլմեր արտադրելու մի կինոստուդիայի:

Ավելացնենք, որ ընդամենը երկու շաբաթ առաջ ՄԳՄ-ն եւ Ուոլթ Դիսնեյի «Միրամաքս ֆիլմս» ընկերությունը համաձայնեցին տարեկան մինչեւ 8 ֆիլմ համատեղ արտադրելու գաղափարի շուրջ:

Հ. Օ.

ՀԱՄԵՐԳԱՍՐԱՀ

Երգի տոն էր

երաժշտական միջոցառումը, որը տեղի ունեցավ Արամ Խաչատրյան համերգասրահում, ուշ սկսվեց եւ շատ երկար տեւեց, սակայն ավարտից հետո էլ հարյուրավոր հանդիսականներ չէին ուզում հեռանալ դահլիճից: Երկարատեւ ծափահարություններով նրանք իրենց երախտագիտությունն ու գոհունակությունն էին արտահայտում երգչուհի Հռանուշ Ղազարյանին, որն իր ինքնատիպ կատարումներով նրանց հաղորդակցել էր ժողովրդական եւ գուսանական երգի հմայքին: Երգչուհու ստեղծագործական երեկոն էր՝ նվիրված նրա բեմելի 20-ամյակին: Երաժշտական ուսումնարանն ու Երեւանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի հայ երգեցողության բաժինն ավարտելուց հետո Հռանուշ Ղազարյանը ձեռնամուխ է լինում հայկական ազգային երգն ունկնդիրների լայն շրջաններին հասցնելու գործին, իր բազմաթիվ ելույթներով հետաքրքրություն ու սեր արթնացնում ժողովրդական եւ գուսանական երաժշտության նկատմամբ: Նրա համերգացանկում հատուկ տեղ են գրավել ժողովրդական երգի անգին գանձերը՝ սկսած հին ժամանակներից մինչեւ մեր օրերը, Սայաթ-Նովայի, Ջիվանու, ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունները:

Այդ երգերից մեկով՝ Վաղինեն Բաբայանի «Ամպեց, կորավ լուսընկան...» երգով էլ Հայաստանի ազգային ռադիոյի Արամ Մերանգուլյանի անվան ժողգործիքների համույթի նվագակցությամբ երգչուհին սկսեց իր ստեղծագործական գործունեության 20-ամյակին նվիրված հոբելյանական համերգը:

Շատ էին ծաղկեփնջերը, շնորհավորանքներն ու բարեմաղթությունները:

Իրենց գործընկերոջը սրտագին խոսքով ու երգով ողջունեցին ժողովրդական երգիչ Հովհաննես Բադալյանը, ազգային ռադիոյի Սայաթ-Նովայի անվան աշուղական անսամբլի գեղարվեստական ղեկավար Թովմաս Պողոսյանը, երգչուհի Մանիկ Գրիգորյանը, կոմպոզիտոր Վաղինեն Բաբայանը, ժողովրդական դերասան Վլադիմիր Աբաջյանը եւ ուրիշներ:

ՀՐԱՉՅԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմությունը» արաբերեն

Վերջերս Դամասկոսում արաբերեն լույս տեսավ Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմությունը»: Սա արաբ հայտնի հայագետ, թարգմանիչ Նիզար Խալիլու (ծ. 1925 թ.) 29-րդ հայերեն թարգմանությունն է, որին հեղինակը ձեռնամուխ է 1997 թ.-ից: Գիրքը թարգմանված է Մովսես Խորենացու վենետիկյան 9-րդ (1881 թ.) գրաբար բնագրից:

Շքեղ կազմով եւ բարձրորակ հրատարակությունը 303 էջ է, որից 3-ը թարգմանչի առաջաբանն է: «Հայոց պատմությունից» 5 տարի առաջ, 1994-ին, Նիզար Խալիլին Հալեպում լույս ընծայեց Գրիգոր Նարեկացու «Մատյան ողբերգությունը» (դարձյալ գրաբար բնագրից):

Նիզար Խալիլին բնակվում է Սիրիայի Քեսաբ գյուղաքաղաքում, կատարելապես տիրապետում է գրաբարին, գրական հայերենի արեւելահայերեն եւ արեւմտահայերեն ճյուղերին, տարբեր առիթներով այցելել է Հայաստան:

ԱՐԱՄ ՓԱՇՅԱՆ,
ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտ

ԱՄՆ

«Ինձ Մուստաֆա անվանեցին» գիրքը վերահրատարակվում է

Ուոթերթաունի Օհան պրես հրատարակչությունը վերջերս վերահրատարակել է Խաչատուր Հելեն Փելիտոսյանների «Ինձ Մուսթաֆա անվանեցին»: Ներգաղթողի հուշերը» անգլերեն 92 էջանոց հատորը, որը պատմում է Խաչատուրի փորձառությունների մասին նախ Թուրքիայում՝ եղեռնի օրերին, ապա Ամերիկայում՝ որպես ներգաղթող: Երկրորդ հրատարակությունը, ըստ «Արմինյն միրոր-սփեկթեյթր» շաբաթաթերթի տվյալների, ամփոփում է նաեւ Խաչատուրի հեղինակած բանաստեղծությունների ու պատմվածքների անգլերեն թարգմանությունները:

Պատմությունն սկսվում է պատմական Հայաստանի Խարբերդ նահանգի Իշմե քաղաքից, որտեղ ծնվել է Խաչատուրը: Հայրը մեկնել է Ամերիկա, իսկ ինքը, մայրը, քույրերն ու եղբայրները տեղահանվել են եւ անմարդկային բազում փորձությունների: Բախտի բերմամբ Խաչատուրին առեւանգել է մի քուրդ: Լեռներում մի քանի տարի ապրելուց հետո նրան հաջողվել է փախչել Հալեպ եւ այնտեղից տեղափոխվել Ամերիկա՝ որպես ամերիկահպատակ մի անձնավորության որդի:

Գիրքը, որին բարձր գնահատական է տվել Մասաչուսեթս նահանգի նախկին ներկայացուցիչ Ռուբեն Տոլմանը, շատ հետաքրքիր եւ հուզիչ մանրամասներ է պարունակում Իշմէ քաղաքում կյանքի, ցեղասպանության եւ ապա ամերիկյան ապրելակերպի մասին: Բանաստեղծություններն ու պատմվածքները նախկինում հրատարակված են եղել «Պայքար» պարբերականում:

Հ. Օ.

Կոմպոզիտոր Էդվարդ Միրզոյանը փոխադրվել է հիվանդանոց

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Անվանի հայ կոմպոզիտոր, ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ, Հայաստանի խաղաղության ֆոնդի նախագահ Էդվարդ Միրզոյանը կաթված է ստացել եւ տեղափոխվել «Էրեբունի» հիվանդանոց, որտեղ բժիշկների հսկողության տակ գտնվում է վերակենդանացման բաժնում:

Քեմբրիջի մրցանակ «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանի ռեկտորին

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երեւանի «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանի ռեկտոր, պրոֆեսոր Ավագ Խաչատրյանին նոր ուսումնական տարվա նախօրյակին հաճելի անակնկալ մատուցեցին անգլիացիները՝ նրան շնորհելով Քեմբրիջի «20-րդ դարի ականավոր մարդկանց մեծ իրագործումների» մրցանակ: Անուն-ազգանունով մակագրված մեծ արծաթե մեդալի հետ Լոնդոնից ուղարկել են դիպլոմը, որտեղ ասված է. «Սա վկայում է, որ Ավագ Խաչատրյանը ներառված է 20-րդ դարի նշանավոր անձանց մեջ՝ ի պատիվ կրթության ասպարեզում իր բացառիկ ներդրման»:

Տարվա երկրորդ պարգեւը Ավագ Խաչատրյանը ստացավ ԱՄՆ-ից: Նրան «1999 թվականի տարվա մարդ» է ընտրել հանրահայտ անհատների ճանաչման աշխարհի առաջատար կենսագրական կազմակերպությունը՝ ԱՄՆ կենսագրական ինստիտուտը:

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ

Համահայկական առաջին խաղերի հանդիսավոր բացումը

Գառնիի տաճարում վառվեց Համահայկական առաջին խաղերի ջահը

Օգոստոսի 28-ին, ժամը 15-ին Գառնիի հեթանոսական տաճարում հանդիսավորապես վառվեց Համահայկական առաջին խաղերի ջահը։

Դրա պատիվը տրվեց «Միսս Հայաստան-1998» եւ «Միսս ԱՄՆ-1999» Գոհար Հարությունյանին։ Այնուհետեւ նա այն հանձնեց երկու պատանու եւ մեկ աղջկա, որոնք սկսեցին ջահի բազմակիլոմետրանոց վազքը մոտոցիկլետների, ավտոմեքենաների շարասյան, բազմաթիվ լրագրողների եւ հազարավոր հանդիսատեսների ուղեկցությամբ։ Միմյանց փոխանցելով, Հայաստանի եւ Սփյուռքի 60 վազորդներ այն հասցրեցին Երեւան, «Հրազդան» մարզադաշտ, որտեղ խաղերի կրակը վառեց փառապանծ մարմնամարզիկ, «օղակների արքա» Ալբերտ Ազարյանը։

Մինչ այդ հանդիսատեսի առջեւ, Գառնիի տաճարի հրապարակում պարարվեստի խմբերը վերակենդանացրին Հայաստանի հին պատմության դրվագները։ Հնչեց խաղերի հիմնը, եւ Համահայկականը, որ ծնունդ է առել այս դարասկզբին, դարավերջում սկսեց իր նոր կյանքը հին ու նոր օլիմպիական խաղերի նման։

Սարդիկ ամբողջ ճանապարհին ողջունում եւ ոգեւորում էին ջահակիրներին, որոնց մեջ կային եւ երիտասարդներ եւ տարեցներ։

Նույն օրը կայացան սեղանի թենիսի եւ բասկետբոլի նախնական հանդիպումները։

Համահայկական խաղեր, համահայկական ոգեւորություն

Օգոստոսի 28-ին Երեւանի «Հրազդան» մարզադաշտում տոնական մթնոլորտում եւ բազմահազար հանդիսականների ներկայությամբ տեղի ունեցավ Համահայկական առաջին խաղերի հանդիսավոր բացումը։

Մարզադաշտում կայացավ այս եզակի մրցումների մասնակից 26 երկրների 58 քաղաքների թիմերի շքերթը։ Նրանց ջերմորեն ողջունեց եւ շնորհավորեց հանդիսատեսը, որից հետո բեմահարթակ հրավիրվեցին Համահայկական խաղերի կազմկոմիտեի նախագահ, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարար Խոսրով Հարությունյանը, Երեւանի քաղաքապետ Ալբերտ Բազեյանը եւ խաղերի համաշխարհային կոմիտեի նախագահ Աշոտ Մելիք-Շահնազարյանը։

Նրանք շնորհավորեցին ամբողջ աշխարհի հայությանը այս տոնահանդեսի կապակցությամբ, նշեցին, որ խաղերը համահայկական ոգեւորություն են առաջացրել ինչպես մայր Հայաստանում, այնպես էլ Սփյուռքում եւ մեծապես կնպաստեն Հայրենիք-Սփյուռք կապերի ամրապնդմանը։

Խ. Հարությունյանը, Ա. Բագեյանը եւ Ա. Մելիք-Շահնազարյանը նշեցին, որ սպորտը Հայաստանում ավանդաբար եղել է հասարակության կյանքի անքակտելի մասը, խորհրդանշել առողջություն, միասնություն, բարեկամություն, արդար պայքար ցանկացան մարզիկներին։

Այնուհետեւ «Հրազդանի» հյուսիսային մուտքից մարզադաշտ բերվեց Գառնիի տաճարում վառված

ջահը եւ խաղերի կրակը վառելու պատիվը տրվեց կրկնակի օլիմպիական չեմպիոն, աշխարհի եւ Եվրոպայի բազմակի չեմպիոն, մարմնամարզիկ, «օղակների արքա» Ալբերտ Ազարյանին։ Բարձրանալով արեւելյան տրիբունայի վերնամասը, Ա. Ազարյանը վառեց Համահայկականի կրակը, որը կբոցկլտա մինչեւ սեպտեմբերի 5-ը։

Այնուհետեւ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը Համահայկական առաջին խաղերը հայտարարեց բացված։ Իր ելույթում նա ջերմորեն շնորհավորեց մասնակիցներին եւ հյուրերին, նշելով, որ սպորտը մի նոր կամուրջ գցեց Հայաստանի եւ Սփյուռքի միջեւ, բարձր արդյունքներ, արդար մրցապայքար եւ առողջություն ցանկացավ այս տոնի բոլոր մասնակիցներին։

ՀՀ նախագահի ելույթից հետո տեղի ունեցավ արարողության գեղարվեստական մասը։ Հանդես եկան Հայաստանի երգի-պարի լավագույն խմբերը։

Ուշ երեկոյան Երեւանի երկինքը լուսավորվեց հրավառությամբ։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՇԱԽՄԱՏ

Վլադիմիր Հակոբյանը՝ աշխարհի փոխչեմպիոն

ԱՄՆ-ի Լաս Վեգաս քաղաքում ավարտվեց ՖԻԴԵ-ի վարկածով աշխարհի հերթական առաջնությունը։ Եզրափակիչ մրցախաղում Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Խալիֆմանը 3,5–2,5 հաշվով հաղթեց մեր Վլադիմիր Հակոբյանին եւ նվաճեց չեմպիոնի կոչումը։

Աշխարհի 14-րդ չեմպիոնը 33 տարեկան է, բնակվում է Սանկտ Պետերբուրգում։ Նա երկու անգամ նվաճել է Ռուսաստանի չեմպիոնի կոչումը, իր երկրի հավաքականի կազմում դարձել է օլիմպիական չեմպիոն։ Նա շախմատային հարուստ գիտելիքներ ունի, հարձակողական սուր խաղաոճի կողմնակից է։

Իհարկե, շատ խոշոր հաջողություն է Հակոբյանի արդյունքը։ 28-ամյա երեւանցի գրոսմայստերը, որը ժամանակին աշխարհի պատանիների չեմպիոն է դարձել երեք տարիքային խմբերում, (16 տ., 18 տ., 20 տ.) այս դժվարին մրցաշարում գրավեց երկրորդ տեղը եւ այժմ կկրի աշխարհի փոխչեմպիոնի պատվավոր տիտղոսը։ Հիշեցնենք, որ լավեգասյան առաջնությունում Վլադիմիրը հերթով պարտության մատնեց Մայա Չիբուրդանիձեին (Վրաստան), Ռոգելիո Անտոնիոյին (Ֆիլիպիններ), Եվգենի Բարեեւին (Ռուսաստան), Կիրիլ Գեորգիեւին (Բուլղարիա), Մայքլ Ադամսին (Անգլիա)։

Գովասանքի են արժանի նաեւ աշխարհի առաջնության մասնակից մեր մյուս երկու շախմատիստները։ Գրոսմայստեր Կարեն Ասրյանը հաղթեց Անդրես Ռոդրիգեսին (Ուրուգվայ) եւ Մեթյու Սադլերին (Անգլիա), իսկ երրորդ շրջանում զիջեց ապագա չեմպիոն Ալեքսանդր Խալիֆմանին։ Պատանի միջազգային վարպետ Լեւոն Արոնյանն իր առաջին մրցախաղում պարտության մատնեց Էդուարդաս Ռոզենտալիսին (Լիտվա), սակայն երկրորդում ստիպված էր զենքերը վայր դնել նշանավոր Յան Թիմանի (Հոլանդիա) առջեւ։

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հերթական կորուստը

Կարճատեւ դադարից հետո վերսկսվեց հանրապետական առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարը։ Ցավոք, մրցաշարից դուրս եկավ մասնակիցներից մեկը՝ «Ղարաբաղը», եւ այժմ առաջատարում ինը թիմեր են։ Որոշվել է «Ղարաբաղի» անցկացրած խաղերի արդյունքները չեղյալ համարել։

19-րդ տուրում նոր հաջողության հասավ մրցաշարի առաջատար «Արարատը»։ Արմավիրում կայացած խաղում թիմը 3–0 հաշվով հաղթեց «Դվինին»։ Իսկ մինչ այդ արարատցիները բաց թողած խաղում 1–1 էին խաղացել «Զվարթնոցի» հետ։

Դժվարին հաղթանակ տարավ առաջատարին կրնկակոխ հետապնդող «Ցեմենտը»։ Հանրապետության չեմպիոնը սեփական խաղադաշտում մեծ ջանքերի գնով նվազագույն հաշվով՝ 3–2, պարտության մատնեց առաջնությունում հաջող հանդես եկող «Զվարթնոցին»։

Գրավիչ պայքարում ընթացավ երեւանյան երկու թիմերի՝ «Կիլիկիայի» եւ «Էրեբունու» հանդիպումը։ «Կիլիկիայի» երիտասարդ ֆուտբոլիստները կարողացան 2–0 հաշվով հաղթել ավելի փորձառու մրցակիցներին։ Մասնագետներին ասենք, որ վերջերս փոխվել է «Կիլիկիայի» մարզչական կազմը։ Գլխավոր մարզիչի պարտականությունը ստանձնել է հանրահայտ ֆուտբոլիստ, «Արարատ-73»-ի ներկայացուցիչ Նիկոլայ Ղազարյանը։

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արարատ	16	13	2	1	32–5	41
2. Ցեմենտ	17	13	1	3	37–11	40
3. Շիրակ	15	11	1	3	39–16	34
4. Էրեբունի	17	7	4	6	19–14	25
5. Երեւան	16	6	5	5	24–13	23
6. Զվարթնոց	17	6	4	7	24–21	22
7. Կիլիկիա	17	5	2	10	30–28	17
8. Դվին	17	2	1	14	16–55	7
9. Գյումրի	16	1	0	15	9–66	3

Նախորդ համարում տպագրված մրցանակային խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

2. Նմանակ։ 3. Սրապ։ 5. Վեզա։ 6. Ավանակ։ 7. Լուսադեմ։ 8. Շատրվան։ 10. Նիրվանա։ 11. Կատրի։ 12. Օրխարա։ 13. Անդեռ։ 15. Անբոց։ 20. Մառախուղ։ 21. Ականքուփ։ 22. Արայանց։ 23. Մագելան։ 25. Իրսեն։ 26. Արյուս։ 30. Ուգանդա։ 31. Բիլհարդ։ 32. Ստակլիկ։ 33. Սախառն։ 34. Պեմուլեն։ 36. Լոզարան։ 38. Կամար։ 40. «Բոլերո»։ 42. Պիմոդ։ 45. Սարե։ 46. Ռոմե։

Հորիզոնական

1. Անատուն։ 4. Լավաան։ 9. Մուրացան։ 12. Օգնական։ 14. Մինասրա։ 16. Նկանակ։ 17. «Թատրոն»։ 18. Էվերես։ 19. Եղեմ։ 23. Մայր։ 24. Սարկոնի։ 26. Արեդյան։ 27. Արեդա։ 28. Սապաս։ 29. Էլֆել։ 31. Բելում։ 34. Պուդուկին։ 35. Ստենդալ։ 37. Աղեդ։ 39. Նոտ։ 41. Տիրակալ։ 43. Պյուֆոլ։ 44. «Դիմոն»։ 45. Արտաշիր։ 47. «Սերենադ»։ 48. Կոչոյան։ 49. Հոգեառ։ 50. Բրենդի։

ԽԱՉԲԱՌ

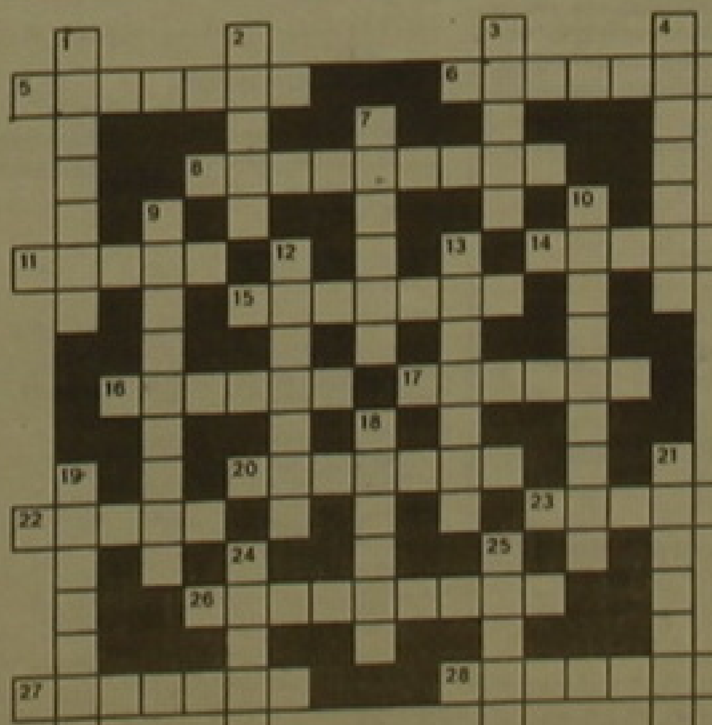

Ուղղահայաց

1. Գետ Հայաստանում։ 2. Չյունախառն փոքրիկ։ 3. Խաղողը ճզմելու ավազան։ 4. Շիրվանզադեի «Քաոս» վեպի հերոսներից։ 7. Պատմական մարզ Իտալիայի հյուսիսում։ 9. Ռուս բանաստեղծ, թարգմանիչ, հայ ժողովրդի մեծ բարեկամ։ 10. Ռուս կին կոմպոզիտոր։ 12. Իտալացի կոմպոզիտոր, Մոցարտի աշակերտներից։ 13. Բրդածարդ, օգտագործվում է կոսմետիկայում, բժշկության մեջ որպես փափկացնող նյութ։ 18. Հոլիվուդյան կինոդերասանուհի, ասեղ Գրիֆիթի անունը։ 19. Հայ շախմատիստ։ 21. Պիկուլի վեպերից։ 24. Ֆրանսիացի նկարիչ, դոստիմպրեսիոնիստ։ 25. Անգլիացի փիլիսոփա, անգլիական մատերիալիզմի հիմնադիրը։

Հորիզոնական

5. Եգիպտական փարավոն մ.թ.ա. XIV դ.։ 6. Գյուղ Հայաստանում, Աշտարակից հարավ-արեւմուտք։ 8. Հայ օպերային երգչուհի, ասեղ։ 11. Արգոնավորդների առաջնորդը։ 14. «Իլիական» դյուցազներգության հերոս, Տրոյայի պաշտպանը։ 15. Հնում խնջույքների ժամանակ գինի լցնող։ 16. Օտոյննի թագավորության մայրաքաղաքը։ 17. Գարշահոտ գորտուկ, ինդար, … 20. Հին հունական աստվածուհի, մշտապես պատկերվում է եղնիկի հետ միասին, որսորդուհու տեսքով։ 22. Շինանյութ։ 23. Գյուղ Հայաստանում, Արարատից հյուսիս-արեւմուտք։ 26. «Կիլիմանջարոյի ձյուները» վեպի հեղինակը։ 27. Արեւմտահայ բանաստեղծ։ 28. Հայ գյուղացու աշխատանքային երգերից։

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

Մրցանակային հաջորդ խաչբառը կտպագրվի «Ազգի» սեպտեմբերի 4-ի համարում։

Փորձե՛ք լուծել, եւ արժեքավոր մրցանակը Ձե՛րն է։

digitised by A.R.A.R.@

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՑ

Ադրբեջանում հացադուլներ եւ հանրահավաքներ

ԲԱՔՈՒ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՍՆԱՐԿ: Ադրբեջանի քաղաքական ուժերը հացադուլների եւ հանրահավաքների միջոցով փորձում են ազդել միջազգային հանրության վրա ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցում: Այլ կերպ չի կարելի բացատրել սեպտեմբերին նախատեսված բողոքի գործողությունների առատությունը:

Այսպես, Բաքվում Ղարաբաղի գծով համակարգիչ խմբի ակտիվիստները շարունակում են օգոստոսի 23-ին սկսած հացադուլը, որին, այսօրվա դրությամբ, 7 մարդ է մասնակցում: Օգոստոսի 31-ից հացադուլին կմիանա Դեմոկրատական կուսակցության երկու անդամ:

Հացադուլավորները երկրորդ նամակն են հղել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի անդամ պետությունների դեսպանատներին՝ պահանջելով Անվտանգության խորհրդի արտահերթ նիստ գումարել:

Ինչպես արդեն հաղորդվել է, հացադուլի մասնակիցները բողոքում են ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման ծգձգման դեմ եւ պահանջում ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի արտահերթ նիստ գումարել 1992-93 թթ. Ղարաբաղի առնչությամբ ՄԱԿ-ի ընդունած NN 822, 853, 874 եւ 884 բանաձեւերը իրացնելու նպատակով, որոնք նախատեսում են ԼՂՀ պաշտպանության բանակի ուժերի դուրսբերում նրանց կողմից վերահսկվող ադրբեջանական շրջաններից եւ Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի լուծում՝ Ադրբեջանի շրջանակներում:

Դրան զուգընթաց, Ադրբեջանի «Հանուն ժողովրդավարության շարժման» մեջ մտնող 23 ընդդիմադիր կուսակցությունները մտադիր են սեպտեմբերի 10-ից բողոքի գործողություններ սկսել ընդդեմ Ղարաբաղի հարցում Հեյդար Ալիեւի «պարտվողական քաղաքականության»:

Սեպտեմբերի 12-ին Ադրբեջանի խորհրդարանի նախկին խոսնակ Ռասուլ Գուլիեւի գլխավորած Դեմոկրատական կուսակցությունը մտադիր է մեծ հանրահավաք անցկացնել: Կուսակցության բաժանմունքներին հանձնարարված է ուժեղացնել քաղաքական աշխատանքը բնակչության շրջանում: Սեպտեմբերի 12-ի հանրահավաքը կընթանա հետեւյալ կարգախոսներով. «Պահանջում ենք հավելեսվություն ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման շուրջ բանակցությունների բովանդակության վերաբերյալ», «Պահանջում ենք գրանցել Դեմոկրատական կուսակցությունը», «Պատժել 1998 թվականի սեպտեմբերի 12-ի իրադարձությունների համար մեղավորներին»:

Վերը նշված բոլոր գործողությունների անցկացման ժամանակի ընտրությունը պատահական չէ: Ինչպես հայտնի է, սեպտեմբերի 2-3-ը Ադրբեջան եւ Հայաստան կժամանի Ռուսաստանի արտգործնախարար Իգոր Իվանովը: Նրա հետ միասին տարածաշրջան կայցելի Ռուսաստանի կողմից ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի նոր համանախագահ Նիկոլայ Գրիբկովը: Սեպտեմբերի 4-ին Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության տարածաշրջան կժամանի ԱՄՆ-ի կողմից Մինսկի խմբի նոր համանախագահ Քերի Քեւինոուն, իսկ սեպտեմբերի 15-17-ը նախատեսվում է ԵԱՀԿ գործող նախագահ, Նորվեգիայի արտգործնախարար Քնուտ Վոլեբեկի այցը Անդրկովկաս:

Ըստ երեւույթին, Ադրբեջանի ընդդիմությունը մտադիր է միջազգային հանրությանը ցուցադրել իր «կամքը», «վճռականությունը» եւ «պատրաստակամությունը» շարունակելու պայքարը հանուն Ղարաբաղի, որը Ադրբեջանի քաղաքական գործիչներն ու զինվորները, չնայած համաշխարհային տերությունների անհայտ եւ ոչ ակնհայտ աջակցությանը, չկարողացան պահել 1991-94 թթ. դաժան պատերազմի տարիներին, եւ այժմ ձգտում են ստանալ այն փորձելով գայթակղել աշխարհը իրենց տնտեսական «արժանիքներով»:

Խուճապ Ադրբեջանում գործող թուրքական շինարարական ընկերություններում

ԲԱՔՈՒ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բաքվի քաղաքապետարանը ներքին կարգով ցուցում է տվել դադարեցնել թույլտվագրերի հանձնումը թուրքական շինարարական ընկերություններին ու ֆիրմաներին, որոնք բնակելի տներ, պաշտոնավայրեր եւ այլ օբյեկտներ են կառուցում հանրապետության մայրաքաղաքում, Փրայմ նյուսի թղթակցին հաղորդել է Bayholding թուրքական ընկերության գործերի կազմակերպիչը:

Բանը դեռեւս չի հասել թուրքական նախագծերից լրիվ հրաժարվելուն, բայց Ադրբեջանում գործող թուրքական բոլոր շինարարական ընկերություններում խուճապ է տիրում ադրբեջանական շուկայի հավանական կորստի առթիվ:

Այն, որ Թուրքիայում տեղի ունեցած երկրաշարժի գոտում բնակելի տները, կենցաղի օբյեկտներն ու պաշտոնավայրերը 45 վայրկյանում փլվեցին ստվարաթղթե տնակների նման, միայն մոլեգնած բնական տարերքի հետեւանքը չէր, այդ մասին Փրայմ նյուսի թղթակցին ասացին ադրբեջանցի հեղինակավոր ճարտարապետներն ու նախագծողները:

Այդ նույնն է հաստատում նաեւ Թուրքիայի կառավարությունը, որը շինարարական խոշոր ընկերությունների դեմ օբյեկտների կառուցման ժամանակ նախագծային լուրջ խախտումների մեղադրանքներ է առաջ քաշել:

Խոսքը շինարարության ժամանակ թույլ տված զանգվածային չարաշահումների մասին է՝ սկսած անորակ շինանյութերի օգտագործումից մինչեւ կառուցված շենքերում մետաղահրինվածքների ծավալի բազմակի կրճատումը, հաղորդել է «Սաբահ» թուրքական լրագիրը:

Փորձագետների պատրաստած հաշվետվության մեջ, նշել է նույն լրագիրը, հաստատվում է, որ օբյեկտների 95,1 տոկոսը կառուցվել է մասնավոր ընկերությունների եւ միայն 5 տոկոսը՝ պետական կառույցների կողմից:

Բացահայտվել է նաեւ մի այլ լուրջ խախտում. բետոն պատրաստելիս 40 տոկոսով կրճատվել է օգտագործվող ցեմենտի ծավալը:

Կարճ ժամանակամիջոցում թուրք շինարարները Ադրբեջանի 10 քաղաքում հասցրին կառուցել 5 հազար ժամանակակից բնակելի տներ սեփական նախագծերով, որոնց որակը մեծ կասկածի տակ է առնվում:

Հ. Ալիեւ. «Ադրբեջանն ապահովեց իր էներգետիկական անկախությունը»

ԲԱՔՈՒ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍԻ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՓՐԱՅՄ ՆՅՈՒՍ: Տասնամյակներ շարունակ Ադրբեջանի քաղաքականությունը նպատակաուղղված էր լիակատար էներգետիկական անկախության նվաճմանը, եւ հանրապետությունը հասավ դրան, հայտարարել է նախագահ Հեյդար Ալիեւը Անդրկովկասի խոշորագույն Բաքվի «Ջերմաէլեկտրակենտրոն-1»-ի հիմնարկեքի առթիվ:

Շվեդական ABB ընկերության կողմից իրականացվող «Ջերմաէլեկտրակենտրոն-1»-ի շինարարության արժեքը 55 մլն դոլար է: Այն կկառուցվի հարյուր տարի ծառայած ջերմաէլեկտրակենտրոնի տեղում:

Հեյդար Ալիեւը «միանգամայն հաջող» է համարել Ադրբեջանի էներգահամակարգի վերածնման ծրագրի կատարումը. գործնականում երկրի բոլոր հիդրոկայաններում կատարվում է էներգաբլոկների վերակառուցում եւ արդիականացում, ինչը թույլ կտա առաջիկա 2-3 տարում ավելացնել էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը եւ դրանով իսկ ապահովել ներքին պահանջարկն ու սկսել էլեկտրաէներգիայի արտահանությունը:

Այդ ծրագիրը հիմնականում իրականացվում է ի հաշիվ օտարերկրյա ներդրումների, որոնց ընդհանուր ծավալը գերազանցում է 500 մլն դոլարից:

AED

Academy for Educational Development

Կրթության զարգացման ակադեմիային (AED) անհրաժեշտ է վարորդ, որն ունի վարորդական փորձ, նոր, բարեկեցիկ սեփական մեքենա:

Ընտրության ժամանակ նախապատվությունը կտրվի անգլերենին բավարար տիրապետողներին:

Հետաքրքրվողները մինչեւ սեպտեմբերի 1-ը կարող են դիմել AED երեւանյան գրասենյակ (Այգեձոր նրբ. 54ա), հեռ.՝ 27-17-20, 27-70-08, բջջային հեռ.՝ 40-74-08:

Դիմել Արամ Կարապետյանին:

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՐՄԵՆՏԵԼԸ հայտարարում է մրցույթ հեռախոսային պղնձե մալուխների եւ լարերի մատակարարման համար: Մրցույթին կարող են մասնակցել ինչպես ՀՀ տարածքում, այնպես էլ արտասահմանում գրանցված կազմակերպությունները եւ մատակարարները: Մրցույթի անցկացման պայմանների, ինչպես նաեւ մալուխների եւ լարերի տեխնիկական տվյալների մասին տեղեկատվություն կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով՝ Ահարոնյան 2, 6 հարկ, 616 սենյակ, հեռ. 28-61-95, 54-96-76: Առաջարկությունների փակ ծրարների ներկայացման վերջին ժամկետը 1999 թ. սեպտեմբերի 14-ին, ժամը 12:00-ին:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՐՄԵՆՏԵԼԸ հայտարարում է մրցույթ հեռախոսասարքերի մատակարարման համար: Մրցույթին կարող են մասնակցել ինչպես ՀՀ տարածքում, այնպես էլ արտասահմանում գրանցված կազմակերպությունները եւ մատակարարները: Մրցույթի անցկացման պայմանների, ինչպես նաեւ հեռախոսասարքերի տեխնիկական տվյալների մասին տեղեկատվություն կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով՝ Ահարոնյան 2, 6 հարկ, 616 սենյակ հեռ. 28-61-95, 54-96-76: Առաջարկությունների փակ ծրարների ներկայացման վերջին ժամկետը 1999 թ. սեպտեմբերի 14-ին, ժամը 12:00-ին:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՐՄԵՆՏԵԼԸ հայտարարում է մրցույթ կոշտ պոլիէթիլենային խողովակների մատակարարման համար: Մրցույթին կարող են մասնակցել ինչպես ՀՀ տարածքում, այնպես էլ արտասահմանում գրանցված կազմակերպությունները եւ մատակարարները: Մրցույթի անցկացման պայմանների, ինչպես նաեւ խողովակների տեխնիկական տվյալների մասին տեղեկատվություն կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով՝ Ահարոնյան 2, 6 հարկ, 616 սենյակ

հեռ. 28-61-95, 54-96-76: Առաջարկությունների փակ ծրարների ներկայացման վերջին ժամկետը 1999 թ. սեպտեմբերի 14-ին, ժամը 12:00-ին:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

31 օգոստոսի

Ա1

17.00 Հայլուր
17.20 «Արեւիկ». բնության պատուհանից
18.00 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
18.55 Երեք երգ
19.10 Հեռուստալոտո
20.00 Ով ով է
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.45 ՀՀ վարչապետ Վազգեն Սարգսյանի ամենամսյա ելույթը
22.10 Վիլյամ Սարոյան
22.50 Սարգսյան կինոյի ժամ. «Բնավորություն»
23.40 Հենց այնպես
00.00 Հայլուր
00.20 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.20 Ռուբիկոն+
Արբանյակային հեռարձակմամբ
02.00 Հեռուստասերիալ «Իմ երկրորդ մայրը»

Մշակույթ

19.00 Մուլտիպլիկացիոն ֆիլմ «Բարեկենդան»
19.10 «Առաջին սեր»
19.40 Դեբյուսի. կվարտետ: Կատարում է «Իգայի» խաղակը
20.05 Մեր աշխարհի մի անկյունը
20.30 Լրաբեր
21.05 Սերիալ «Չիբենյաց ղղյակը» (8-րդ մաս)
22.00 Միրեցէք զմիմեանս
22.10 Ուղեւորություն Իռաք. Բաղդադ
22.30 «Արտացոլում». Շավարշ Քոչարյան
23.05 Գեղարվեստական ֆիլմ «Լռության գոտի»
00.40 Լրաբեր

Կ

9.00 Տոմար վերհուշ
19.00 Մուլտֆիլմ
19.30, 21.30, 23.30, 2.30 Մուրհանդակ
19.50 Վ/ֆ «Նավ»
20.00 Երաժշտական վերհուշ
20.30 20-րդ դարի մեծագույն հանցագործությունները. «Բոնին եւ Քլայդը»
21.10 Հրապարակ
21.50 Գ/ֆ «Ամերիկյան վայրի գույը»
24.00 Անդորր
0.05 Ավետում
0.35 Խուժան ալիք
0.55 Գ/ֆ «Հանցագործության գոտին»

Ա

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Հանուն սիրո»
16.00 Նորություններ
16.15 Սերիալ «Չնեմարդ Հարին»
16.40 Երջանիկ դիպված
17.30 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Ձեյն Էյր»
19.00 Նորություններ
19.15 «Կայսամբուր»
19.45 Այստեղ եւ հիմա
20.05 Թեմա
20.50 Սերիալ «Հանուն սիրո»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.40 Թերեւս
22.50 Գ/ֆ «Եկեք փառքը» (դերերում Ե. Սավինովա, Ա. Պապանով)
23.40 Վավերագրական դետեկտիվ «Դատանակալում մահապատժը. 1997-ի գործ»
01.10 Նորություններ
01.25 «Լուսամփոփ»
01.55 Սերիալ «Ուրբաթ, 13-ին»
02.45 Սերիալ «Նորությունների ծառայություն»

ՌՏՌ

8.00-10.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.20 Բոլորի շուրթերին
8.45 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.45 Հումորեսկա եւ առողջություն
11.10 Սերիալ «Միլենի»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.35 Լուրեր
12.35 Սերիալ «Ծամծկեք նրա դեմքը»
13.30 Իմ ընտանիքը
14.30 Խանութ բազմոցի վրա
15.30 Սերիալ «Անտոնելլա»
16.25 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
17.10 Երաժշտություն, երաժշտություն...
17.25 Հումորեսկա եւ առողջություն
17.30 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Սերիալ «Մեր զաղտնիքի առեղծը»
19.55 Մեր առաջին հայացքից
20.25 «Անշլագը» ներկայացնում է
21.45 Կինոյի ժամ. Ֆրենկ Զապպերնոն «Սպերի ուրուրը» ֆիլմում (ԱՄՆ)
23.35 Կատակերգություն «Դիանան եւ ես» (ԱՄՆ-Ավստրալիա)
01.20 Հերթապահ բաժանմունք

ՍՓՅՈՒՌ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (590000), տեղեկագրով (1200 դրամ), սկավառակով (3600 դրամ), INTERNET ցանցով (www.arminco.com/spyur; spyur.acc.am; armscape.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1107 Տպաքանակը 4000 Ստորագրված է տպագրության 30. 08. 1999 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@